

Starptautiskā Praktiskās Psiholoģijas Augstskola
Tulku fakultāte
2011./2012. ak.g.

Apstiprināts
SPPA Senāta sēdē 2012.g. 27. jūnijā,
protokols Nr. 69

Senāta priekšsēdētāja I. Krūmiņa

BA Programmas kods: 42222
MA Programmas kods: 46222

Profesionālās augstākās izglītības studiju programmas
„Tulks, tulkotājs” un „Tulkošanas metodika un prakse”

Pašnovērtējums

Sagatavojusi programmas direktore
docente, Mg. philol. Svetlana Mihailova

RĪGA - 2012

1. Akreditācijas komisijas ieteikumu īstenošanas rezultāti

SPPA Tulku fakultātē 2011. gada 18. oktobrī strādāja Eiropas Savienības akreditācijas komisija, kura 22.02.2012. dokumentā Nr. 7.10.6./27 *Augstākās izglītības padomes ESF projekts „Augstākās izglītības studiju programmu izvērtēšana un priekšlikumi kvalitātes paaugstināšanai” Nr. 2011/0012/IDP/1.1.2.2.1./11/IPIA/VIAA/001* izteica dažas rekomendācijas profesionālās augstākās izglītības studiju programmas *Tulks referents (42222)*; *Tulks, tulkotājs (42222)* un profesionālās maģistra studiju programmas *Tulkošanas metodika un prakse (46222)* turpmākai pilnveidošanai:

- Tika ieteikts vairāk uzmanības veltīt mācību darbības organizēšanas stipro un vājo pušu analīzei.

Uzskatām, ka tās tika atspoguļotas pašnovērtējuma tekstā, bet diemžēl netika apkopotas nodaļā „Stipro un vājo pušu novērtējums”. Šī piezīme tika ņemta vērā sastādot 2011./2012.ak.g. pašnovērtējuma ziņojumu.

- Attiecībā uz *reflektantu uzņemšanas noteikumu grozījumiem*, lai ieviestu iestāšanās konkursu, *Vispārējos noteikumos par iestāšanos augstskolās* ir norādīts, ka augstskolai ir tiesības iekļaut uzņemšanas noteikumos savas prasības. Iestājtēstēšana svešvalodā un dzimtajā valodā bija spēkā SPPA līdz 2010. gadam. Tika pārbaudīts valodas līmenis un prasme tulkot no svešvalodas uz dzimto valodu un no dzimtās valodas uz svešvalodu. Kopš 2010. gada vidusskolu absolventu uzņemšana Tulku fakultātē notiek uz konkursa pamata pēc centralizēto eksāmenu rezultātiem dzimtajā valodā un svešvalodā (līmenis D un augstāk), tiek pārbaudīta prasme strādāt ar datoru, kā arī tiek novērtētas personīgās īpašības. Sākot ar 2013. gadu ir plānots atjaunot testēšanu tulkošanā.

- Tika ierosināts *modernizēt studiju procesu*: palielināt tulkošanas prakses apjomu, vairāk uzmanības veltīt pētniecības tēmām, kas ir saistītas ar tulkošanu, ieviest moduļu sistēmu. Tāpēc profesionālā studiju programma tika pārstrādāta un apspriesta Tulku fakultātes Domes paplašinātajā sēdē. SPPA Senāta sēdē tika apstiprināta atjaunināta studiju programma ar moduļu sistēmu. Tulku fakultātes Dome un SPPA Mācību-metodiskā padome ir apstiprinājušas studentu pētniecisko darbu tēmas (kurša darbi un diplomdarbi), kas ir saistītas ar tulkošanas teoriju un praksi.

- Akcentēja nepieciešamību *aktivizēt vācu valodas apgūšanu*, kas pakāpeniski zaudē savas pozīcijas, kaut gan tā ir svarīga ES valoda. Ar pirmā kursa studentiem tika īstenots veiksmīgs informēšanas darbs, un kā otro svešvalodu viņi ir izvēlējušies vācu un franču valodu, kas ir pieprasītas darba tirgū, un sākot ar 2011./2012. akadēmiskā gada otro semestri ir uzsākuši tās apgūt.

- Tika atzīmēta nepieciešamība *vairāk strādāt ar specifiskām tulkošanas programmām*. Diemžēl neesam norādījuši komisijai iesniegtajā dokumentācijā CAT un PAT programmas, ar kurām strādā studenti, kā, piemēram, Trados (PAT) (kaut gan nelielā apjomā) un plaši tiek izmantota vārdnīca „Multitran”, Google Translate, bbc.com, youtube.com (CAT); Programme Alexandra (CAT), TV5MONDE- 7 jours sur la planète (CAT), Babylon 9. Perspektīvā CAT un PAT tiks veltīta lielāka uzmanība ņemot vērā jaunākos sasniegumus šajā jomā.

- Komisija ieteica *papildināt bibliotēkas fondus ar literatūru tulkošanā un periodisko literatūru*. Fondu daļa bija ēkā Gogoļa ielā 12 un uz to brīdi nebija pārvesta uz Bruņinieku ielu 65, bet studenti, izmantojot katalogus, varēja pasūtīt nepieciešamās grāmatas, un Resursu centra darbinieks piegādāja pasūtīto literatūru. Pašlaik lielāka daļa bibliotēkas jau atrodas Bruņinieku ielā 65. Kā agrāk, jauna literatūra tulkošanas praksē un teorijā ik gadu tiek iegādāta Latvijā un ārzemēs, kaut gan mazākā apjomā. Studentu rīcībā ir EBSCO bāze (humanitārais virziens). 2012. gada septembrī ir plānots noslēgt papildu līgumus ar bibliotēkām, lai studenti no mājām varētu pieslēgties elektroniskiem bibliotēkas avotiem, kā, piemēram, Europeen un citiem. Bez tam, ar Rīgas bibliotēkām ir noslēgti līgumi par mūsu studentu apkalpošanu (Latvijas Nacionālā bibliotēka, Rīgas centrālā bibliotēka).

- Tika ieteikts *regulāri aicināt vairāk studēto darba valodu nesējus*.

ERASMUS programmas ietvaros 2012. gada 23. aprīlī tika parakstīts jauns sadarbības līgums ar Svēto Kirila un Mefodija Velikotirnovas universitāti (Bulgārija), kas paredz studentu apmaiņu (3) un docētāju apmaiņu (2). Sastādot jaunu programmu, notika konsultācijas ar Francijas kolēģiem, kuri izteica savu viedokli par profesionālās studiju programmas saturu, novērtējot to pozitīvi.

- Komisija ierosināja *veidot datu bāzi par absolventiem un viņu darba vietām*.

Šāda datu bāze pastāv, pakāpeniski tā tiek papildināta ar informāciju par absolventu aktivitātēm. 2012. gada martā notika absolventu elektroniska anketēšana, kur viņiem bija piedāvāts novērtēt mūsu tulku un tulkotāju sagatavošanas profesionālās programmas kvalitāti, izteikt savus ierosinājumus par tās pilnveidošanu. Mainot programmu, tika ievēroti absolventu, kuri pietiekoši augsti novērtēja tulku un tulkotāju sagatavošanas programmu, ieteikumi. Daļa absolventu piekrita pievienoties SPPA absolventu asociācijai, kas dibināta pirms diviem gadiem.

- *SPPA administrācijai un docētājiem ir jāapgūst angļu valoda*.

Kaut gan administrācija nepietiekošā līmenī zina angļu valodu, rektore perfekti pārzina vācu valodu, prezidents – itāliešu, franču un vācu valodu, kas visas ir ES oficiālās valodas. Administrācijai tika piedāvāts studēt angļu valodu SPPA Īslaicīgo programmu departamenta ietvaros. SPPA Tulku fakultātes docētāji, kuri pasniedz latviešu un krievu valodu, uzsākuši apgūt vai pilnveidot savas zināšanas angļu valodā (2 docētāji).

2. Profesionālās augstākās izglītības studiju programmas ilgums, apjoms, iegūstamā kvalifikācija un grāds

BA

Programmas saturu, struktūru un plānojumu nosaka valsts otra līmeņa profesionālās augstākās izglītības standarts (LR MK 20.11.2001.g. noteikumi Nr. 481), 5.kvalifikācijas līmeņa profesijas standarts „Tulks, tulkotājs”, „Tulks referents” (apstiprināts ar IZM 2002.g. 10.jūlija rīkojumu Nr. 405).

Studiju programmas apjoms : 160 kredītpunktu (turpmāk tekstā KR)

Kredītpunktu saturs: 1 KP atbilst 40 akadēmiskajām stundām

Programmas ilgums :

Pilna laika klātiene - 4 gadi

Nepilna laika klātiene – 4,5 gadi

Iegūstamā kvalifikācija un grāds

Pēc BA profesionālās programmas apguves tiek piešķirta pietā līmeņa profesionālā kvalifikācija „Tulks, tulkotājs”.

MA**Studiju programmas izveides juridiskais pamats.**

Profesionālā maģistra studiju programma “Tulkošanas metodika un prakse” veidota atbilstoši Latvijas Republikas tulka (tulkotāja) profesijas standartam, kurš apstiprināts ar IZM 2002. gada 10. jūlija rīkojumu Nr. 405, un LR Ministru kabineta 2001. gada 20. novembra noteikumiem Nr. 481 “Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības standartu”.

Šī studiju programma atbilst Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumiem par profesijām un specialitāšu sarakstiem (profesiju klasifikatorā – 2444 03 un 2444 10).

Otrā līmeņa profesionālās maģistra studiju programmas apjoms: 80 kredītpunkti (120 ECTS)

Kredītpunktu saturs: 1 KP atbilst 40 akadēmiskajām stundām

Programmas ilgums: pilna laika klātienē - 2 gadi (4 semestri). Katrā studiju gadā ietverti divi semestri (katrs – 28 mācību nedēļas) un divas sesijas (trīs nedēļas).

Iegūstamā kvalifikācija un grāds:

Pēc programmas pabeigšanas tiek piešķirts profesionālais maģistra grāds tulkošanas tehnoloģijā, kas atbilst pietā līmeņa profesionālajai kvalifikācijai.

3. Sadarbība ar darba devējiem un sagatavošanas kvalitāte

2011./2012. ak.g. tika noslēgti stažēšanās līgumi ar jauniem partneriem: SIA „Translateberry”; ICON Plc pārstāvniecība Latvijā; Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca; SIA „M.A.R.I.D.I.”; SIA „Gesperida”; SIA „Silk Secret”; SIA „Profipak SL”, turpinājās sadarbība ar tādām organizācijām kā Valsts valodas centrs; SIA „Baltic Media Ltd.”.

Mūsu darba kvalitātes galvenie rādītāji ir darba devēju atsauksmes, kas ilgu gadu laikā atzīmē, kā, piemēram, 2011. gadā Aigars Apsāns, Baltic Media Ltd. izpilddirektors, tulkojumu biroja pārstāvis un Tulku fakultātes kvalifikācijas komisijas vicepriekšsēdētājs, ka «*SPPA studenti augstskolā ir ieguvuši ļoti labas teorētiskās zināšanas par tulkošanas procesiem un informācijas meklēšanas avotiem internetā (elektroniskās vārdnīcas, terminu datu bāzes u.c.). Eksāmena laikā veikto tulkojumu sarežģītības pakāpe pilnībā atbilst augstākajām tulkošanas standartu prasībām. Lielāku vērību ieteiktu pievērst studentu izglītošanai par pareiza teksta noformējuma ievērošanas svarīgumu, lai tas vairāk atbilstu oriģināltekstam. Tāpat, kā obligātu prasību ieteiktu ieviest eksāmena laikā izmantot kādu no profesionālajām tulkošanas programmām Trados, TMX, MemoQ vai tml., jo šīs zināšanas ir vitāli nepieciešamas, ja students vēlas sekmīgi konkurēt starptautiskajā tulkošanas darba tirgū. Kopumā esmu patīkami pārsteigts par SPPA studentu sagatavotības līmeni, un dažiem no studentiem esmu gatavs*

piedāvāt iespēju sadarboties ar kādu no Baltic Media Ltd. grupas uzņēmumiem”. Cits darba devējs, kas pārstāv darba tirgus intereses, kvalifikācijas komisijas priekšsēdētājs Uldis Saveljevs (SIA Glen Oil) regulāri pasūta mūsu studentiem steidzīgus tulkojumus (*«... esmu drošs par tulkojumu kvalitāti ...»*). Mūsu studenti un absolventi bieži saņem pasūtījumus veikt tulkojumus darba devējiem dažādās jomās (business, mūzika, psiholoģija, daiļliteratūra utt.). Ar šiem darba devējiem fakultāte uztur pastāvīgus kontaktus.

Studiju kvalitātes uzlabošanai studiju programmas vadība organizējusi tikšanās ar Latvijā un Eiropā pazīstamiem starpkultūru komunikācijas speciālistiem konferenču formā, tajā skaitā ikgada Vasaras universitātes ietvaros, kurā 2012. gadā tika prezentēti pētījumu rezultāti par „Etiķetes” uzvedības starpkultūru īpatnībām, personības profesionālo socializāciju, praksi kā subjekta pozīcijas attīstības stimulu, portfolio kā spoguļi studentu profesionālajiem sasniegumiem, studentu pētnieciskā darba emocionālajiem un jutekliskajiem aspektiem, humora īpatnībām dažāda veida dzīves notikumu atspoguļošanā, koncepta „darbs” specifiku krievu, angļu un latviešu sakāmvārdos un parunās, antroponīmu semantiku dažādu kultūru vidē, profesionālā etalona tēlu, garīgās komponentes lomu starpkultūru mijiedarbības procesā (kolēģu no Francijas, Vācijas, Krievijas, Ukrainas, Baltkrievijas uzstāšanās skatīt SPPA XXI Vasaras universitātes programmā pielikumā).

Tulku fakultātē turpina veltīt lielu uzmanību praktiskam darbam, un teorētiskie kursi ir iekļauti praktiskajos darbos, ievērojot praktiskās tulkošanas vajadzības kādā darba posmā (teorētisko kursu tematika saskaņojas ar praktisko nodarbību tematiku un profesionālo iemaņu un prasmju trenēšanu). Visi profesionālās programmas kursi tiek pasniegti integrētā veidā. Tulkošanas studijas tiek piedāvātas galvenokārt nodarbību formās: praktiskās nodarbības un semināri, lekcijas pēc interaktīvās metodes un tie ir projektorientēti.

4. Starpaugstskolu un starptautiskā sadarbība

SPPA un Tulku fakultāte kā tās struktūrvienība, papildus jau esošajiem kontaktiem ar citām augstskolām Latvijā un ārzemēs, ir noslēgusi dažus jaunus sadarbības līgumus ar Kazaņas universitāti, Sanktpēterburgas speciālās psiholoģijas institūtu, Kijevas universitāti, Maskavas ekonomikas un vadības institūtu, Maskavas psiholoģijas un pedagoģijas universitāti, Perejaslavļas-Hmeļnickas universitāti (Ukraina) un Poltavas universitāti (Ukraina).

Tulku fakultātē programma tiek realizēta ciešā sadarbībā ar Somijas Savonlinnas Universitātes Komunikācijas Fakultāti, Lionas universitāti, Ņelnes Universitāti un ar STA, šajā akadēmiskajā gadā tika pagarināts sadarbības līgums ar Ventpils augstskolu.

5. Absolventi

BA un MA absolventu aptaujas un to analīze

2011./2012. akadēmiskajā gadā tika veiktas 2 anketēšanas šā gada BA absolventiem un pēdējo 10 gadu absolventiem BA un MA programmās (no 2001. līdz 2011. gadam). 10 gadu laikā Tulku fakultāte ir sagatavojusi vairāk nekā 220 tulkošanas speciālistu. Uz anketas jautājumu „vai jūs strādājat savā

specialitātē?” 67% ir atbildējuši „jā”, savu funkcionālo pienākumu ietvaros – 8%, „nestrādāju savā specialitātē” – 25%.

2012. gada martā tika veikta absolventu elektroniska anketēšana, kur viņus aicināja novērtēt mūsu tulku un tulkotāju profesionālās sagatavošanas programmas kvalitāti, noformulēt savus ierosinājumus tās pilnveidošanai, ņemot vērā profesionālo tulka un tulkotāja pieredzi. Veicot grozījumus programmā tika ievēroti absolventu, kuri ir pietiekoši augsti novērtējuši tulku un tulkotāju sagatavošanas programmu, ieteikumi. Īpaši tika atzīmēts pamata darba valodas (latviešu un krievu) iegūto zināšanu un prasmju svarīgums - «... rediģēšana un starpkultūru komunikācija», «... daudz praktisko uzdevumu bija liels pluss». Ar absolventiem fakultāte uztur kontaktus, interesējas par viņu turpmāko profesionālo dzīvi, cenšas uzzināt vai viņi ir apmierināti ar savu izvēli, kā viņi paaugstina savas profesionālās kompetences līmeni. Ievērojams skaits absolventu strādā ārzemēs, piemēram, Londonā tulkojumu birojos (5 cilvēki BA), Francijā Nicā tūrisma aģentūrā Europanache - (1) kā tulks (BA), Lionā (1) – tulkošanas birojā (ekonomikas jomā) (MA), ASV (Atlanta) - tūrisms. Daži absolventi raksta par savu dzīvi un darbu, viņu vēstules tiek publicētas SPPA mājas lapā. Absolventi ierosina aktīvāk iepazīstināt studentus ar visjaunākajām tehnoloģijām. Ievērojot šo ieteikumu, šī tēma tika akcentēta studentu metodiskās konferences par 4 gadu studiju rezultātiem un izlaiduma kursa studentu ilglaicīgo stažēšanos Latvijas un starptautiskās organizācijās gaitā ar nosaukumu *Mūsdienu CAT un PAT tehnoloģijas tulkošanas praksē*, kura notika 2012. gada 24. maijā (sk. konferences programmu pielikumā).

Pārstrādātajā profesionālajā studiju programmā tika ievēroti gan studentu, gan absolventu ieteikumi: piemēram, 7. semestrī piedāvā tādās tulkošanas jomas, kā jurisprudences, ekonomika, psiholoģija utt. ar dziļāku specializāciju pēc paša studenta izvēles.

Daļa absolventu izteica savu piekrišanu pievienoties SPPA Absolventu asociācijai, kas dibināta pirms diviem gadiem. Mūsu absolventu nākotnes plānos ir «...turpināt studijas maģistrantūrā... (I.M.)», «...organizēt savu tulkojumu biroju», «...man ir plāni apgūt pasniedzēja, kas strādā distanciāli, iemaņas, un arī meklēšu pastāvīgus klientus tulkojumiem Latvijā un ārzemēs; aktīvi piedalīties starptautiskos projektos un programmās (J.P.)», M.Kiseļova: «Līdz pat šodienai man ir oficiāls darbs Spānijā, tekošs spāņu valodas līmenis un vēl lielāks pieprasījums tulkojumiem, gan mutiskajiem, gan rakstiskajiem, kā Spānijā, tā arī Latvijā. Esmu saņēmusi jau vairākus piedāvājumus veikt mutiskos tulkojumus Spānijas tiesas sēdēs, kur noteikti tiek novērtētas arī manas krievu un angļu valodas zināšanas. Nolēmu studēt SPPA, jo uz to brīdi biju dzirdējusi daudz pozitīvu atsauksmju par viņu piedāvāto programmu, „ka tur nemāca kā citur, nodarbības ir interesantas, saistošas un ietver daudz praktisku darbu”, tāpēc droši atteicos no toreizējā LU piedāvājuma un iestājos SPPA. Pati nepamanīju, kā pavisam ierasto interesi par valodām stiprināja tolaik pakāpeniski augošais profesionālisms, par ko tik lielā mērā esmu pateicīga visiem SPPA pasniedzējiem. Domāju, ka atrodoties profesionāļu vidū un dienu no dienas pakļaujoties viņu nemītīgajiem centieniem izveidot no mums profesionālus tulkus, ir iedvesmojuši mani tik lielā mērā, ka sāku apzināties, ka esmu neatgriezeniski iemīlējiesies tulkošanas procesā un ka esmu simtprocentīgi apzinājusies savu nākotnes profesionālo jomu. Neapšaubāmi, tieši SPPA vide ir noslīpējusi mani kā

dimantu. Lai gan patiesībā to sāk apzināties, tikai izejot lielajā darba tirgū un redzot, ka tavas studiju laikā iegūtās zināšanas tiek lielā mērā novērtētas un pieprasītas».

Turpinot studijas citu valstu maģistrantūrā, kā, piemēram, ASV, Lielbritānijā, Francijā, Spānijā un arī Latvijas augstskolās (LU, Ventspils augstskola), mūsu absolventi ir pateicīgi par to bāzi, ko bija ieguvuši mūsu fakultātē, atzīmējot mācību prasību augsto līmeni un labvēlīgu gaisotni SPPA.

2012.gada absolventu aptaujas liecina, ka studiju laikā SPPA Tulku fakultātē viņiem bija iespēja veicināt savu pašizaugsmi, pilnveidoties kā profesionāļiem, iegūt noderīgas iemaņas praktiskajos darbos, uzkrāt vērtīgu pieredzi, trenēt atmiņu.

Absolventi ir ieinteresēti turpmāk sadarboties ar augstskolu, saņemot konsultācijas tulkošanas jautājumos, piedaloties laboratoriju, konferenču, valodu kluba darbībā, piedaloties konsultācijās vai pieredzes apmaiņā ar kvalificētiem tulkiem un tulkotājiem, piedaloties specializētos semināros, piedaloties SPPA absolventu asociācijas darbībā.

Absolventi iesaka fakultātei būt organizētākai studiju procesā, vairāk piesaistīt vieslektoros no ārzemēm, padomāt par pedagoģijas fakultātes izveidi un nepārtraukti attīstīties.

6. ERASMUS programma

Mūsu studenti regulāri piedalās studentu apmaiņas programmā ERASMUS. 2012.gadā tika noslēgts vēl viens līgums ar Svēto Kirila un Mefodija universitāti Velikotirnovu (Bulgārija).

Turpinās sadarbība ar Somiju, Vāciju un Franciju. Ir nodibinātas veiksmīgas partnerattiecības ar Krievijas un Ukrainas universitātēm (Kazaņas universitāte, Sanktpēterburgas speciālās psiholoģijas institūts, Maskavas ekonomikas un vadības institūts, Maskavas psiholoģijas un pedagoģijas universitāte, M.Dragomanova nacionālā pedagoģijas universitāte Kijevā, Perejaslavļas-Hmeļnickas universitāte (Ukraina) un Poltavas universitāte (Ukraina)) ārpus ERASMUS programmas (kopīgas videokonferences semināri).

BA

2011./2012. akadēmiskā gada 1. semestrī 2. kursa studente Karīna Kuzņecova mācījās Ņelnes universitātē. 1. semestrī mūsu fakultātē mācījās studente no Ņelnes universitātes Svetlana Kasjana.

7. Akadēmiskais personāls

7.1. Docētāju saraksts

BA

Fakultātē strādāja 13 docētāji, no kuriem 5 ir zinātņu doktori (**45,1%**) un 8 maģistri - (**54,9%**): 3 docētāji blakusdarbā, pārējie - pamatdarbā.

Beķere Karmena Mag. soc., lektore – rakstveida un mutvārdu komunikācija angļu valodā; rakstveida tulkošana; vispārējā tulkošanas metodika, mutvārdu tulkošana, praktiskā gramatika tulkošanā, funkcionālā gramatika tulkošanā, otrā svešvaloda (angļu); biznesa kurss; **Baranova Ludmila, Mag.philol., lektore** - rakstveida tulkošana (angļu – krievu – angļu), rakstveida un mutvārdu komunikācija; mutvārdu tulkošana, ievads audiovizuālajā tulkošanā, teksta analīze tulkošanas praksē, biznesa kurss, ievads mūsdienu tulkošanas teorijās un salīdzinošā stilistika un teksta stilistiskā

interpretācija; **Ivbule Valentina Dr. paed., docente** - referēšana/annotēšana, teksta analīze tulkošanas praksē; krievu frazeoloģija starpkultūru aspektā; funkcionālā stilistika, pētnieciskā darba praktikums, dzimtā valoda (krievu); rediģēšanas tehnika, teksta sintakse un rediģēšana; **Mihailova Svetlana Mag.philol., docente** - mutvārdu tulkošanas metodika; vispārējā tulkošanas metodika, ievads vispārējā tulkošanas teorijā, rakstveida tulkošanas metodika; **Spīre Diāna Mag.philol., lektore** - referēšana/annotēšana, teksta analīze tulkošanas praksē; latviešu frazeoloģija starpkultūru aspektā; funkcionālā stilistika; pētnieciskā darba praktikums; dzimtā valoda (latviešu); rediģēšanas tehnika; teksta leksikostilistikā analīze un rediģēšana; teksta sintakse un rediģēšana; stilistikās figūras rakstveida komunikācijā; latviešu terminoloģija starpkultūru kontekstā.; **Mihailovs Jānis Dr. psych., Starptautiskās Psiholoģijas Zinātņu Akadēmijas akadēmiķis, docents** - pētnieciskā darba praktikums; mācību projektu vadītājs; **Rastorgujeva Jūlija Mag. tulkoš. tehn., lektore** (1. semestrī, jo 2. semestrī ir bērna kopšanas atvaļinājumā) - rakstveida un mutvārdu komunikācija angļu valodā, rakstveida tulkošana; mutvārdu tulkošana; laterālās domāšanas mehānismi; praktiskā gramatika tulkošanā; angļu valodas gramatiskie aspekti un tulkošanas problemātika; **Koroļčuka Larisa Mag. tulkoš. tehn., lektore** - rakstveida tulkošana; mutvārdu tulkošana; rakstveida un mutvārdu komunikācija; praktiskā gramatika tulkošanā; otrā svešvaloda (vācu); **Užule Kristīne Dr. psych., docente** - ievads tehniskajā tulkošanā; jaunās tehnoloģijas profesionālajā tulkošanā; reklāmas, dizaina un tulkošanas psiholoģija; **Krūmiņa Ināra Dr. psych., docente** - ievads mācību darbībā; **Anna Mutore Dr. philol., docente** - rakstveida un mutvārdu komunikācija; otrā svešvaloda (franču), praktiskā gramatika tulkošanā; **Ivans Vedins Dr. habil. phil.** – filozofija; **Katrīne Tuča Mag.philol.** - otrā svešvaloda (spāņu); **Jānis Plaudis (2. semestris) Mag.philol.** - ievads romiešu kultūrā un latīņu valodā

MA

Visi docētāji ir pamatdarbā: no 6 docētājiem 4 ir zinātņu doktori (66,6 %) un 2 - maģistri (33,4 %).

Užule Kristīne Dr. psych.docente – starpkultūru komunikācija, angļu multilingvālā rakstveida un mutvārdu tulkošana

Mihailovs Jānis Dr. psych., Starptautiskās Psiholoģijas Zinātņu Akadēmijas akadēmiķis, docents - pētnieciskā darba metodoloģija, starpkultūru komunikācijas psiholoģija

Ivbule Valentina Dr. paed., docente – krievu multilingvālā rakstveida un mutvārdu tulkošana, 3. darba valodas funkcionālā stilistika (krievu).

Mihailova Svetlana Mag.philol., docente – tulkošanas metodika, otrā svešvaloda (franču).

Spīre Diāna Mag.philol., lektore – latviešu multilingvālā rakstveida un mutvārdu tulkošana, 3. darba valodas funkcionālā stilistika (latviešu).

Anna Mutore Dr. philol., docente - multilingvālā rakstveida un mutvārdu tulkošana (no B valodas (angļu) uz A valodu (latviešu)).

Fakultātē strādājošais akadēmiskais personāls ir ļoti ieinteresēts mācību procesa kvalitātes nodrošināšanā, izmantojot jaunākos sasniegumus pedagoģijas metodikas jomā, kā arī paaugstinot savu profesionālo līmeni. Šiem jautājumiem ir veltītas regulāras ikmēneša docētāju sanāksmes, kas bieži tiek

noturētas semināru formā – tiek apspriesti pedagoģijas literatūras jaunumi, starptautisku un vietēju konferenču tulkošanas informācija un arī savas inovācijas pedagoģiskajā procesā (piemēram, kā paaugstināt un atbalstīt studentu motivāciju patstāvīgajā darbā pamata darba valodās, par darbu ar CAT un PAT programmām iespējām un metodiku, sīkāk skatīt pašnovērtējuma ziņojuma pielikumos).

7.2. Akadēmiskā personāla zinātniskais un metodiskais darbs

BA

- Publikācijas

Anna Mutore: „*Tulkošana un svešvalodu apguve*”. (Ziņojuma tēzes) *Liepājas universitātes* 9. Starptautiskās zinātniski-metodiskās konferences VALODU APGUVE: PROBLĒMAS UN PERSPEKTĪVA, Liepāja, 2012. gada 12. aprīlis. **Valentīna Ivbule :** „*No uzzināšanas uz personības profesionālo socializāciju*”. (Ziņojuma tēzes un raksts) Rīga, SPPA, XXI Vasaras universitātes, starptautiskās konferences «Pāreju psiholoģija: no „ES” personiskā uz „ES” sociālo», 2012. gada 18. – 22. jūnijā krājuma II sējums, lpp. 20-25, Biļetena I krājums, lpp. 39-41.; **Ludmila Baranova:** „*Spēle kā pāreja no nezināšanām uz zināšanām*”. (Ziņojuma tēzes) Rīga, SPPA, XXI Vasaras universitātes, starptautiskās konferences Pāreju psiholoģija: no „ES” personiskā uz „ES” sociālo, 2012. gada 18. – 22. jūnijā Biļetena I krājums, lpp. 8-10.; **Svetlana Mihailova:** „*Portfolio kā spogulis studentu profesionālajiem sasniegumiem*”. (Ziņojuma tēzes un raksts) Rīga, SPPA, XXI Vasaras universitātes, starptautiskās konferences «Pāreju psiholoģija: no „ES” personiskā uz „ES” sociālo», 2012. gada 18. – 22. jūnijā krājuma II sējums, lpp. 48-52, Biļetena I krājums, lpp. 71-73.; **Diāna Spīre:** „*No vaļasprieka līdz profesijai*”. (Ziņojuma tēzes) Rīga, SPPA, XXI Vasaras universitātes, starptautiskās konferences «Pāreju psiholoģija: no „ES” personiskā uz „ES” sociālo», 2012. gada 18. – 22. jūnijā Biļetena I krājums, lpp. 103-105.; **Jānis Mihailovs:** „*Notikumu stāstīšanas metode (NSM)*”. „*Studentu pētnieciskā darba emocionālie un jutekliskie aspekti*”, „*Kā sirdij izpausties...?*”. (Ziņojumu tēzes Biļetenā I krājums, raksts- krājumā II sējums,) Rīga, SPPA, XXI Vasaras universitātes, starptautiskās konferences «Pāreju psiholoģija: no „ES” personiskā uz „ES” sociālo, 2012. gada 18. – 22. jūnijā krājuma II sējums, lpp. 43-47, lpp. 79-81; (Ziņojumu tēzes); **Larisa Koroļčuka:** „*„Naivs bērns” vai „izsmalcināts manipulators”?*”. (Ziņojuma tēzes) Rīga, SPPA, XXI Vasaras universitātes, starptautiskās konferences Pāreju psiholoģija: no „ES” personiskā uz „ES” sociālo, 2012. gada 18. – 22. jūnijā Biļetena I krājums, lpp. 45-47.; **Ināra Krūmiņa:** „*Gadījums no psiholoģiskās prakses*”. (Ziņojuma tēzes) Rīga, SPPA, XXI Vasaras universitātes, starptautiskās konferences Pāreju psiholoģija: no „ES” personiskā uz „ES” sociālo, 2012. gada 18. – 22. jūnijā Biļetena I krājums, lpp. 49-51.

- Metodiskā darbība

Kopā: instrukcijas studentiem – 19

Instrukcijās ir sniegts mācību procesa katrā kursā pilns apraksts (mācību literatūras saraksti, kontroles testa tematika, darba veidi, atskaites veidi un termiņi, projekta darba posmu apraksts, paraugi (labas un sliktas kvalitātes, to analīze utt.)), radošie uzdevumi. Studenti saņem instrukcijas katra semestra sākumā. Ik gadu instrukcijas tiek aktualizētas.

1. Valentīna Ivbule. Instrukcija studentiem kursā „Rediģēšanas pamati”, „Referēšana, anotēšana tulka, tulkotāja darbā”. SPPA, Tulku fakultāte; „Krievu frazeoloģija starpkultūru aspektā”. SPPA, Tulku fakultāte, Rīga, 2011.

2. Ludmila Baranova. „Lasīšana, rakstveida komunikācija (1.sem.)”, „Rakstveida tulkošana (1.sem.)”, „Biznesa kurss (1.sem.)”. SPPA, Tulku fakultāte, Rīga, 2011; „Lasīšana, rakstveida komunikācija”(2.sem.), „Rakstveida tulkošana (2.sem.)”. SPPA, Tulku fakultāte, Rīga, 2012; „Biznesa kurss (2.sem.)”. SPPA, Tulku fakultāte, Rīga, 2012.

3. Diāna Spīre. „Latviešu frazeoloģija starpkultūru aspektā”. SPPA, Tulku fakultāte, Rīga, 2011, „Pētnieciskā darba praktikums”. SPPA, Tulku fakultāte, Rīga, 2011.

4. Karmena Beķere. „Angļu valodas gramatiskie aspekti un tulkošanas problemātika”, „Lasīšana, rakstveida komunikācija”, „Rakstveida tulkošana”, „Teksta analīze tulkošanas praksē (svešvaloda)”, „Audio/video, mutvārdu komunikācija”; „Mutvārdu tulkošana”, „Mutvārdu tulkošanas metodika”. SPPA, Tulku fakultāte, Rīga, 2011.

5. Anna Mutore. „Lasīšana, rakstveida komunikācija”. SPPA, Tulku fakultāte, Rīga, 2011

6. Kristina Užule (1.sem.). Instrukcija studentiem kursā „Audio/video, mutvārdu komunikācija”. SPPA, Tulku fakultāte, Rīga, 2011.

Nodarbību īsie konspekti - 56

Nodarbību īsie konspekti ir teorētisko kursu obligātā daļa, katrā nodarbībā docētājs iesniedz tos katram studentam (pēc studentu izvēles – drukātā vai elektroniskā veidā).

Nodarbību īsajos konspektos ir norādīts priekšmeta nosaukums, docētāja vārds un uzvārds, nodarbības tēma un mērķis, pamatjēdzieni, termini, to nozīme, shēmas, grafiki utt., galvenā informācija, literatūra, uzdevumi patstāvīgam darbam.

Ikmēneša testa uzdevumi (ar atslēgām) teorētiskajā materiālā - 44

MA

- Pētnieciskais darbs

Anna Mutore: „Tulkošana un svešvalodu apguve”. (Ziņojuma tēzes) *Liepājas universitātes* 9. Starptautiskās zinātniski-metodiskās konferences VALODU APGUVE: PROBLĒMAS UN PERSPEKTĪVA, Liepāja, 2012. gada 12. aprīlis. **Valentīna Ivbule** : „No uzzināšanas uz personības profesionālo socializāciju”. (Ziņojuma tēzes un raksts) Rīga, SPPA, XXI Vasaras universitātes, starptautiskās konferences «Pāreju psiholoģija: no „ES” personiskā uz „ES” sociālo», 2012. gada 18. – 22. jūnijā krājuma II sējums, lpp. 20-25, Biļetena I krājums, lpp. 39-41.; **Svetlana Mihailova:** „Portfolio kā spogulis studentu profesionālajiem sasniegumiem”. (Ziņojuma tēzes un raksts) Rīga, SPPA, XXI Vasaras universitātes, starptautiskās konferences «Pāreju psiholoģija: no „ES” personiskā uz „ES” sociālo», 2012. gada 18. – 22. jūnijā krājuma II sējums, lpp. 48-52, Biļetena I krājums, lpp. 71-73.; **Diāna Spīre:** „No vaļasprieka līdz profesijai”. (Ziņojuma tēzes) Rīga, SPPA, XXI Vasaras universitātes, starptautiskās konferences «Pāreju psiholoģija: no „ES” personiskā uz „ES” sociālo», 2012. gada 18. – 22. jūnijā Biļetena I krājums, lpp. 103-105. ; **Jānis Mihailovs:** „Notikumu stāstīšanas metode (NSM)”.

„Studentu pētnieciskā darba emocionālie un jutekliskie aspekti”, „Kā sirdij izpausties...?”. (Ziņojumu tēzes Biļetenā I krājums, raksts - krājumā II sējums,) Rīga, SPPA, XXI Vasaras universitātes, starptautiskās konferences «Pāreju psiholoģija: no „ES” personiskā uz „ES” sociālo, 2012. gada 18. – 22. jūnijā krājuma II sējums, lpp. 43-47, , lpp. 79-81; (Ziņojumu tēzes).

- Metodiskā darbība

1. Metodiskā izstrādne «Mācību darba organizācija kursā „Tulkošanas metodika”» Rīga, SPPA, 2011. (S.Mihailova)

2. CEĻVEDIS maģistrantiem, 2011./2012. ak.g. Rīga, SPPA, 2011 (*V. Ivbule , D. Spīre, S.Mihailova, Anna Mutore*)

- Kvalifikācijas paaugstināšana

- Pedagogu profesionālās pilnveides programma „**Franču valodas skolotāju profesionālo un pedagoģisko kompetenču pilnveide**” (sertifikāts) Rīga, Francijas Institūts, 2011.g. 25.augustā (S.Mihailova).

- Piedalīšanās zinātniski-metodiskajās konferencēs (A.Mutore, D.Spīre, V.Ivbule, J.Mihailovs)

8. Studējošie

BA

2011./2012.ak.gadā Tulku fakultātē 1. kursā imatrikulētie studenti

Pirmajā kursā imatrikulēto studentu skaits – 16 (Dienas nodaļa – 9, Vakara nodaļa – 7)

Kopējais studentu skaits – 47

Absolventu skaits – 6

MA

1. kurss -1; 2. kurss – 2. Kopējais maģistrantu skaits -3

9. Studentu pētnieciskais un projekta darbs

BA

Kursa darbi un diplomdarbi 2011./2012. ak.g.

Kursa darbu tēmas: Kultūras tradīciju jomā - Svētki krievu un britu kultūrā (I VA), Latviešu un britu parēmiju paralēles par tēmu „darbs”(I ALK), Jaunā gada svinības krievu un Eiropas kultūrās (I ALK), Ziemassvētku tradīcijas un simboli Latvijā (E. Virzas „Straumēnos”) un Lielbritānijā (Č. Dikensa „Ziemassvētku dziesmā”) (I VA), Kāzu tradīcijas krievu un britu kultūrā (I ALK), Ģimenes jēdziens krievu un britu kultūrā (I ALK), Tradicionālais tērps krievu un skotu kultūrā (I ALK), Ziemsvētku laiks un Helovīns: līdzības un atšķirības (I VA), Regulārie parki Lielbritānijā un Krievijā (I VA) un citas.

Frazeoloģisko vienību starpkultūru aspektā, vienu un to pašu autoru tulkojumu, kas ir veikti dažādos vēsturiskos posmos, humora semantikas dažādās kultūrās, zoomorfismu jomā:

Salīdzinājumi literāro varoņu portretējumos Dz. Darela romāna „Mana ģimene un citi zvēri” tulkojumos (II ALK), Vinija Pūka tēls A. Milna grāmatas „Vinijis Pūks un visi” tulkojumos (II ALK),

Mākslinieciskās izteiksmes līdzekļu salīdzinošā analīze Oskara Vailda darba „Kentervilas spoks” (II ALK), Frazeoloģisko vienību par ģimeni un ģimenes vērtībām krievu un angļu valodā analīze (II ALK), Krievu un angļu frazeoloģisko vienību ar atslēgkomponentu „labums” pētījums (II ALK), Īpašvārdu atveide Č. Dikensa romāna „Olivers Tvists” tulkojumos latviešu valodā (II ALK), Humora specifika latviešu, britu un amerikāņu anekdotēs (II ALK), Frazeoloģismi par cilvēka darbību Dafnes Dimorjē darbā „Mana māšica Reičela” un tā tulkojumos latviešu valodā (III ALK), Frazeoloģismi un sarunvalodas tēlainie izteicieni cilvēku dzīves stāstos latviešu un britu publicistikā (III ALK), Zoomorfismi krievu un angļu valodās (III ALK).

Šajā akadēmiskajā gadā tika pabeigts liels studentu pētnieciskais darbs frazeoloģismu dažādās valodās un kultūrās jomā, kas paredz tematisku publikāciju izdošanu drukātā un elektroniskā veidā „burtnīcu” un frazeoloģisko vārdnīcu formā.

Diplomdarbu tēmas

Eiropas kopīgo antroponīmu starpkultūru modifikācijas; Aprakstu stilistikā analīze O. Vailda romānā „Doriana Greja ģimete” un tā tulkojumos latviešu valodā; Tulkošanas transformāciju salīdzinošā analīze atveidojot īpašvārdus N. Geimana romāna „Pasaule aiz durvīm” tulkojumos krievu valodā; Epitetu atveide dabas atainojumā Š. Brontē romānā „Džeina Eira” un tā V. Stanevičas un I. Gurovas tulkojumos krievu valodā; Semantiskās atšķirības M. Šellijas romāna „Frankenšteins” tulkojumos latviešu valodā; Tēlainie izteiksmes līdzekļi literāro varoņu portretējumu atainojumos Č. Dikensa romāna „Ziemassvētku dziesma prozā jeb Ziemassvētku spoku stāsts” tulkojumos latviešu valodā; „Darba” koncepts krievu, angļu un latviešu sakāmvārdos un parunās; Salīdzinoši semantiskā analīze Dž. Darela stāsta „Mana ģimene un citi zvēri” tulkojumos latviešu valodā.

Diplomdarbu tēmas ir saistītas ar daiļliteratūru, jo 6. un 7. semestrī akcents tika likts uz daiļliteratūras un daiļliteratūras un publicistikas tekstu tulkošanas specifiku.

Turpmāk ir paredzēts vairāk uzmanības veltīt problēmu pētījumiem citu stilu tekstu praktiskās tulkošanas jomā (prese, zinātne, tehnika utt.) saskaņā ar profesionālo studiju programmas virzieniem.

Projekta darbs

1. Tulkojumu krājumi

Charles Saatchi. „?” „, Phaldon Press Limited, London 2010.

David Niven. 100 Simple Secrets of Happy People. Harper One. New York, 2006

How to be happy. A Look at the Hard Truths About Human Nature by Satoshi Kanazawa

«Pašportrets uz sakāmvārdu un parunu pamata» vārdiem Alīna, Jeļena un Olga (3)

A.Semjonova, J. Savostina, O.Belecka.

MA

Recursos léxico-semánticos en la traducción de textos jurídico-administrativos de idiomas ruso y letón a español (Leksiski-semantiskie resursi juridisko un administratīvo dokumentu tulkošanā no krievu un latviešu valodas uz spāņu valodu).

Projekta darbs tika veltīts jauno tehnoloģiju CAT un PAT iespēju tulkotāja darbā un starpkultūru komunikācijā pētījumiem.

10. Profesionālo studiju programmu atbilstība Latvijas profesijas standarta prasībām

Par profesionālo studiju programmas atbilstību Latvijas profesijas standartam var spriest pēc studiju kursu satura, zināšanām, ko iegūst studenti piedāvāto studiju kursu ietvaros, kā arī pēc kompetencēm, kas tiek attīstītas mācību darbības laikā. Šeit ir doti bāzes studiju kursi (pilna informācija: kursu apraksti – mērķi, uzdevumi, saturs, profesionālās prasmes, vispārējās kompetences, kontroles veidi, kredītpunktu apjoms, studiju kursu sadalīšana pa semestriem, patstāvīgā darba organizācija, mācību literatūras saraksts, interneta avoti – skatīt *Profesionālās studiju programmas* pilnā tekstā, kas ir pieejams mācību daļā.

10.1. Studiju kursi un uzdevumi ¹

Apmācības moduļu ietvaros topošo tulku un tulkotāju apgūtās zināšanas atbilst Latvijas profesijas standarta prasībām:

BA

1. PDV modulis: Pamata darba valoda A (latviešu/krievu):

Referēšana, anotēšana un rediģēšana tulka un tulkotāja darbā
Funkcionālā stilistika, teksta morfoloģiski-stilistiska analīze, teksta leksiski-stilistiskā analīze
Saliktā teikuma sintakse
Latviešu/krievu valodas attīstības mūsdienu tendences

- A valodas padziļinātas zināšanas lingvistisko un ūzusa struktūru līmenī, A valodas gramatisko, leksisko un stilistisko struktūru lingvistiskās analizēšanas apgūšana to pielietošanai nākamajā tulkošanā;
- Papildināt iegūtās zināšanas iepriekš apgūtajosursos ar akcentu uz valodas izmaiņām tulkošanas procesā;
- Ievads teksta analīzē un rediģēšanā (A valoda), pamatojoties uz vingrinājumiem ar dažādiem tekstu veidiem;
- Padziļināt zināšanas uz A valodu tulkoto tekstu analīzes un rediģēšanas metodēs.

2. BCV modulis: B valoda (angļu/vācu/franču/latviešu/krievu) un C valoda – otrā svešvaloda (angļu/vācu/franču/spāņu/itāliešu) tulka, tulkotāja darbā.

Funkcionālā stilistika
Funkcionālā gramatika
Praktiskā gramatika tulkošanā
Teksta leksiski-stilistiskā analīze
Biznesa kurss
Terminoloģija (jurisprudence, psiholoģija, business, ekonomika, politika, kultūra).

- B valodas zināšanu pilnveidošana un pārvaldīšanas līmeņa paaugstināšana tulkošanai caur dažādu tekstu, gramatikas un leksikas analīzi.
- Uz dažāda bāzes materiāla B valodā pamata (rakstīšana, audio un video) trenēšanas darbi tā satura saprašanas līmeņa paaugstināšanai, tekstu B valodā analīzes un rediģēšanas iemaņu attīstīšanai.
- Darba ar tekstu metodes: prasme uz dažāda veida bāzes materiāla pamata veidot tekstus B valodā.

---

¹ Katra kursa pilnu aprakstu sk. „Profesionālajās augstākās izglītības studiju programmās „Tulks, tulkotājs” un „Tulkošanas metodika un prakse” (VRC)

- C valodas zināšanu pilnveidošana un pārvaldīšanas līmeņa paaugstināšana tulkošanas mērķiem: uz dažāda bāzes materiāla C valodā pamata (rakstīšana, audio un video) trenēšanas darbi tā satura saprašanas līmeņa paaugstināšanai, tekstu C valodā analīzes un rediģēšanas iemaņu attīstīšanai.
- A un C valodu struktūru salīdzinošā analīze, praktiskais darbs veicot teksta pārformulēšanas vingrinājumus un tulkojot no A valodas uz C valodu.
- Uz dažāda bāzes materiāla C valodā pamata (rakstīšana) praktiskais darbs teksta veidošanā C valodā.

3. TTK modulis: Tulkošana – teorētiskie kursi

Ievads tulka, tulkotāja specialitātē
 Vispārējā tulkošanas teorija
 Tulkošanas metodika
 Ievads tehniskajā tulkošanā
 Ievads tulka darbībā

- Būt priekšstatam par tulkojumu klasifikāciju, starpvalodu un starpkultūru komunikācijas jēdzienu;
- Būt priekšstatam par tulkošanas pragmatiskiem aspektiem;
- Zināt galvenos tulkošanas modeļus un tulkošanas transformācijas un prast tos izmantot analizējot tulkošanas procesu un tā rezultātus;
- Būt priekšstatam par loģiska teksta, kā arī tā brīvo un frazeoloģisko vārdkopu tulkošanas pamatprincipiem, par tulkošanas gramatiskiem un stilistiskiem aspektiem;
- Apgūt konkrētus teorētiskos priekšstatus par tulkošanas optimālo variantu;
- Apgūt tulkošanas kļūdu profilakses principus konkretizējot priekšstatu par tulku un tulkotāju kļūdām, kā arī par to, kas ir kvalitatīvs tulkojums;
- Iemācīties apvienot tulkošanas teoriju un praksi;
- Iepazīties ar metodēm un paņēmieniem, kas palīdz saprast tekstu B valodā un atveidot tā jēgu A valodā;
- Uztvert tulkošanu kā komunikācijas aktu, kas vienlaicīgi ir virzīts uz avotteksta saprašanu un uz tā satura atveidošanu ar A valodas līdzekļiem;
- Apgūt tulkošanas metodes, kas ļauj noformulēt tekstu A valodā izmantojot tam raksturīgo reģistru noteiktā komunikācijas situācijā.

4. PD modulis: Pētnieciskais darbs

Pētnieciskā darba metodoloģija

Iemācīties lasīt, atrast pētījumam nepieciešamo literatūru, izklāstīt un apspriest tēmu, izvirzīt hipotēzi, apgūt analīzes metodes. Otrajā semestrī veikt pētījumu un publiski aizstāvēt kursa darbu (3 kursa darbi visu studiju laikā) un 8. semestrī – aizstāvēt bakalaura darbu atbilstoši bakalaura darba prasībām.

5. IK modulis: Izvēles kursi, kas papildina bāzes moduļus²

Ievads mūsdienu tulkošanas teorijās
 Verbālā un neverbālā komunikācija
 Teksta semantika un pragmatika
 Ievads Romas kultūrā un latīņu valoda
 Latviešu/krievu valodas attīstības mūsdienu tendences
 Personvārdi latviešu kultūrā
 Dzejas tulkošana
 Detektīvromānu tulkošana
 Radošā rakstīšana
 A un B valodas leksikoloģija
 Lietišķās saskarsmes psiholoģiskie aspekti
 Saskarsmes psiholoģija
 Runas māksla/Runas tehnikas pamati
 Ievads gida tulka darbā
 Lietvedība

² Var būt izmaiņas un papildinājumi

Filozofija

Mūsdienu latviešu literatūra

Praktiskā tulkošana (jurisprudence/psiholoģija/ekonomika/bizness) (padziļinātais speciālais kurss pēc izvēles)

6. RTP modulis: Rakstveida tulkošanas prakse

Tulkošanas veidi: vienpusīgs, divpusīgs, pilns, izlases, referatīvais.

- Zinātniski-populāro, oficiāli-lietišķo, zinātniski-tehnisko un zinātnisko, zinātniski-publicistikas, daiļliteratūras-publicistikas, daiļliteratūras tekstu, ES dokumentācijas rakstveida tulkošana.
- Apgūt darba metodes, kas sagatavo profesionālās tulkošanas praksei palielinot tulkošanas prakses apjomu augstākā specializācijas līmenī;
- Iepazīties ar rakstiskās runas žanru specifiku svešvalodā un dzimtajā valodā;
- Iepazīties ar „teksta” jēdzienu, tā vienībām, teksta semantisko, strukturālo un komunikatīvo vienotību;
- Iepazīties ar dažādiem teksta transformāciju veidiem, kā, piemēram, sintaksiskā izvēršana, runas kompresija, transformācijas kompleksa veidi – aprakstošā, antonīmiskā tulkošana utt.;
- Iepazīties ar dažādu stilu, tipu un žanru tekstu tulkošanas dominantēm.

7. IKT modulis: Informatīvās un komunikatīvās tehnoloģijas, dokumentu meklēšana

Informācijas meklēšanas metodika

Datoru (CAT) un programmatūras (PAT) nodrošinājums tulka, tulkotāja darbā.

- Iepazīties ar bāzes informācijas līdzekļiem un darba metodēm tulkošanā un multilingvālā komunikācijā (korektors, automātiskā tulkošana, audiodiktāts utt.).
- Nodrošināt labu informatīvo un komunikatīvo tehnoloģiju pārvaldīšanu tulkošanas praksē.
- Dokumentu resursu vadīšanas trīs aspekti: 1) kā meklēt tulkam un tulkotājam nepieciešamo informāciju (tulkojumi, terminoloģija, frazeoloģija); 2) kā organizēt šo informāciju datu bāzēs, ko izmanto tulkošanā; 3) kā noformēt bibliogrāfijas sarakstu tulkošanai un multilingvālajai komunikācijai.

8. MTP modulis: Mutvārdu tulkošanas prakse

Tulkošanas veidi: secīgā tulkošana (referatīvā, ar pierakstiem un bez pierakstiem), tulkošana no lapas, čuksttulkošana, pussinhronā tulkošana, sinhronā tulkošana.

Mutvārdu tulkošana

Audiovizuālās tulkošanas prakse

- Iepazīties ar darba specifiku mutvārdu tulkošanā.
- Iepazīties ar mutiskās runas žanriem svešvalodā un dzimtajā valodā.
- Palielināt izplatītās leksikas ekvivalentu aktīvo krājumu – lingvoetniskie ekvivalenti, frazeoloģismi un tēlu klišējas, tematiskās grupas.
- Apgūt sintaksisko izvēršanu, runas kompresiju.
- Iepazīties ar transformācijas galvenajiem kompleksa veidiem – aprakstošā tulkošana, antonīmiskā tulkošana, utt.

9. SKK modulis: Starpkultūru komunikācija

Starpkultūru komunikācija un tulkošana

Studēto valodu valstu ģeogrāfija

Studēto valodu valstu vēsture un kultūra

Studēto valodu valstu politika

Lingvokulturoloģija

Frazeoloģija starpkultūru aspektā

- Apgūt starpkultūru komunikācijas teorētiskos pamatus un iemācīties izmantot praksē iegūtās zināšanas starpkultūru komunikācijā dažādos profesionālos aspektos un kontekstos.
- Iepazīties ar dažādiem starpkultūru komunikācijas aspektiem (pasaules uzskats, priekšstati par laiku un telpu, saskarsmes un etiķetes rituāli utt.), parādīt zināšanu kultūru specifikas un daudzveidības jomā svarīgumu topošajam tulkam un tulkotājam (atbilstoši katra kursa programmai).

- Iepazīties ar korelatīvo vārdu jēgas struktūras nacionāli-kulturālo specifiku studētajās valodās.

MA

1. Modulis «Praktiskās darbības un zinātniskā pētījuma metodoloģija».

Starpkultūru lingvistisko pētījumu metodoloģija (maģistra darba izstrāde)

Zinātniskās pētīšanas un kritiskās analīzes metožu apgūšana maģistra darba, kas ir saistīts ar specifisku tulkošanas problemātiku un starpkultūru komunikāciju, izstrādei.

Multilingvālā rakstveida tulkošana - 4 darba valodas: angļu↔vācu↔franču↔latviešu↔krievu↔spāņu dažādās kombinācijās

- Iemācīties identificēt dažādus tekstu tipus, grūtību noteikšanas paņēmienus avota tekstā;
- Iemācīties skaidrot tulkošanas stratēģijas izvēli atkarībā no konteksta, argumentēt sava tulkojuma adekvātumu dažādās komunikatīvās situācijās;
- Iemācīties veikt tulkojumus, rediģēt tos atbilstoši Profesijas standarta prasībām;
- Iemācīties strādāt ar sarežģītiem tekstiem, kas ir raksturīgi profesionālajai tulkošanai, noteiktā valodu kombinācijā ar akcentu uz rediģēšanu atbilstoši kvalitātes kontrolei profesionālās tulkošanas praksē;
- Iepazīties ar juridisko, ekonomisko, psiholoģisko un citu tekstu tulkošanas problēmām un metodēm;
- Iepazīties ar normām un standartiem juridisko tekstu tulkošanā, papildināt savas zināšanas jurisprudences jomā.

Multilingvālā mutvārdu tulkošana - 3 darba valodas: angļu↔vācu↔franču↔latviešu↔krievu↔spāņu dažādās kombinācijās

Secīgā tulkošana

Trenēšanas darbs ar dažādiem sižetiem (improvizācija, teksta skaļa lasīšana vai reālas konferences ieraksts ar teksta apjoma palielināšanu), vingrinājumi atmiņas apjoma paplašināšanai, tulka pieraksti un teksta atveide citā darba valodā.

Savu pierakstu simbolu izstrāde tulkojot lielus teksta fragmentus. Sastāvelementu hierarhija, to izvietošana uz lapas, racionālās saīsināšanas tehnikas un simboli. Darbs imitētos apstākļos, kas ir tuvi reālajiem (lomu spēles), studentu piedalīšanās secīgajā tulkošanā, piedalīšanās apaļajos galdos utt. Sižeti par starptautiskiem notikumiem utt.

Vispārējā sinhronā tulkošana

Iepazīšanās ar tehniskajiem līdzekļiem un uzvedības noteikumiem kabīnē, kā arī ar fāzēm, teksta apstrādes veidiem, atmiņas tipiem. Aktīvā klausīšanās, saprašana, koncentrēšanās, uzmanības sadalīšana uz izsacījuma sākumu un beigām, jēgas vienības, analīze un sintēze. Sagatavošanās darbs tulkošanai tehnikas un zinātnes jomā. Bibliogrāfijas, leksikas un dokumentu meklēšana. Darbs ar uzstāšanās tekstiem (ziņojumi), diskusijām (ierakstā un bez tā). Materiālās bāzes sagatavošana, leksikas krājuma papildināšana, iepazīšanās ar ātrās pārslēgšanās stratēģijām, paškontrolē, paštreniņš. Ievads sinhronajā tulkošanā, darbs ar tekstu.

2. Modulis «Teorētiskie profilkursi un jaunās tehnoloģijas»

Mūsdienu tulkošanas teorijas

Kursa pamatideja: Mācību priekšmets integrē maģistrantu zināšanas dažādos tulkojumu veidos, kā arī stilistikā un lingvistikā.

Kursa saturs: Kurss sniedz tulkošanas skolu vispārīgu raksturojumu, sākot no tulkošanas saknēm (Glossen – Abrogans) un beidzot ar jaunākajām teorijām (Snell-Hornby, Reiss, Nida u.c.). Kurss salīdzina jauno un veco tulkošanas teoriju uzskatus un ļauj izprast dažādus teksta veidus.

- Iepazīties ar teorijas un prakses ciešās saistības jautājumiem tulkošanā, ar pamatvirzieniem mūsdienu tulkošanas teorijās;
- Iepazīties ar galveno mūsdienu tulkošanas teoriju kritiku akcentējot uzmanību uz fundamentāliem tekstiem, kā arī uz mūsdienu teoriju ieguldījumu teorētisko un praktisko tulkošanas problēmu risināšanā.

Tulkošanas vēsture

Iepazīties ar tekstiem un tulkotājiem, kas ir atstājuši dziļas pēdas tulkošanas attīstības vēsturē, kā arī ar dažādiem teorētiskiem virzieniem, kas ir radušies visas tulkojumzinātnes attīstības vēstures gaitā. Tulkošanas prakses tās dažādos vēsturiskos posmos kritiskā analīze.

Jaunākās tehnoloģijas tulkošanā + Terminoloģija (Trados)

Kursa pamatideja: Mūsdienīgu laika tulkotāja darbs nav iespējams bez jaunāko tehnoloģiju izmantošanas. Kursa saturs: Tulkotāja darbības attīstībai un praksei mūsdienās ir raksturīga jauna profesionālā statusa veidošanās, t.i. tulkotājs lieto modernus tulkošanas tehniskos līdzekļus, kuri atvieglo tulkotāja un tulka darbu un padara to pēc iespējas efektīvāku. Jaunākās tulkošanas tehnoloģijas nodarbībās tiks aplūkotas no tās tehniskās puses, bet lielā mērā saistot tās ar praktisko pielietojamību tulka darbā. Maģistranti spēs apgūt inovācijas tehnoloģijas, kas saistītas ar terminoloģisko datu bāzu izmantošanu (PROMPT, TRANSIT, TRADOS, Babylon-9).

3. Modulis „Tulkošanas funkcionālie diapazoni”

Valodas funkcionālā stilistika

Kursa saturs: Kursa teorētisko pamatu veido krievu/latviešu valodas funkcionāli stilistiskās diferencēšanas koncepcija. Priekšstats par apgūstamās valodas funkcionālo stilu sistēmu veidojas, pamatojoties uz teorētiskajām zināšanām un praktisko pieredzi, ko maģistranti gūst lekcijās, kā arī apgūstot mācību un zinātnisko literatūru. Nodarbības lielākoties virzītas uz to, lai maģistranti praktiski apgūtu literāras valodas funkcionālo stilu un žanru sistēmu. Darba pamatā tiek izmantoti šādi paņēmieni: tekstu stilistiska analīze, rediģēšana, kā arī dažādu valodas stilu un žanru tekstu veidošana. Lai sekmīgāk apgūtu valodas funkcionālos stilus, nodarbībās tiek izmantotas lomu un lietišķās spēles.

Retorika

Kursa saturs: Kursa teorētisko bāzi veido klasiskās retorikas likumi, retorikas mākas izkopšanas posmu (*inventio, dispositio, elocutio*) būtības izklāsts. Studiju laikā maģistranti apgūst retorikas tradīcijas, kuras kļuvušas par runas un domāšanas kultūras pamatu. Kursa ietvaros tiek izmantotas dažādas darba formas – lekcijas, semināri, praktiskās nodarbības, kā arī patstāvīgais darbs. Lielākā daļa mācību laika veltīta tam, lai maģistranti uzkrātu publisku uzstāšanos pieredzi, proti, runas sagatavošanai un publiskai runai. Būtiska darba sastāvdaļa ir runu analīze un pašanalīze, t.sk. arī oriģinālteksta un tulkojuma salīdzināšana, vērtējot retorikas likumu ievērošanu runas veidošanā.

Salīdzināmā retorika

Kursa saturs: Kurss balstās uz teorētiskajām zināšanām, kas ir iegūtas profesionālās augstākās izglītības programmas ietvaros un paredz attīstīt un pilnveidot teksta daudzlīmeņu analīzes iemaņas, kas ļautu izdalīt tādus komponentus, kā runas stereotipi vispārpolitiskajā un makroekonomiskajā tematikā, barbarismi un neoloģismi, bezekvivalentu leksika utt. Atsevišķi tiek aplūkota daiļliteratūras valoda kā avots, no kura var iegūt zināšanas par nācijas mentalitāti, kultūru un valodu, kā arī par atsevišķu autoru valodas īpatnībām.

Terminoloģija

Plašsaziņas līdzekļu / sabiedrisko attiecību sfērā / ekonomikas / tiesību sfērā / medicīnas sfērā

Kursa pamatideja: Mācību priekšmets integrē maģistrantu zināšanas dažādos tulkojumu veidos, kā arī teorijā, stilistikā un lingvistikā.

Kursa saturs: Maģistranti tiek iepazīstināti ar terminoloģiskajām sistēmām, ar konceptuālām atšķirībām dažādās nozarēs, ar tehnisko, lingvistisko, juridisko, preses utt. tekstu specifiku, strādājot ar speciāliem tekstiem no dažādām terminoloģiskajām sistēmām un iepazīstoties ar terminiem un izteicieniem (klišejām), kuri ir raksturīgi šāda tipa literatūrai.

Maģistranti sistemātiski lasa nozaru tekstus svešvalodā un dzimtajā valodā, meklē un izskaidro tipiskus terminus, attīsta savas tulkošanas prasmes un iemaņas, mācās pilnvērtīgi izmantot vārdnīcas, izstrādā tulkošanas stratēģijas saskaņā ar tulkošanas metodēm un specializācijas vajadzībām.

3. Modulis «Tulkošanas metodika»

Vispārējā tulkošanas metodika

- Apgūt teorētisko materiālu tulkošanas metodikā
- Iegūt konkrētus teorētiskos priekšstatus par tulkošanas optimālo variantu
- Attīstīt prasmi izvairīties no galībām un just tulkojuma «zelta vidusceļu»
- Iemācīties vispārīgos vilcienos iedomāties pēc oriģināla strukturāli-semantiskā izskata kā izskatīsies tulkojums
- Apgūt tulkošanas kļūdu profilakses principus.
- Iemācīties apvienot tulkošanas teoriju un praksi.

Kursa uzdevumi:

- Iepazīties ar dažādiem tulkošanas aspektiem – funkcija, saturs un struktūra.
- Iemācīties noteikt tulkojumus, kas ir vistuvākie un vistālākie no oriģināla semantiski-strukturālajā ziņā, mēģināt paskaidrot kāpēc tulkotājs bija spiests «attālināties» no oriģināla.
- Iemācīties izskatīt tulkošanas jautājumus no dažādiem redzes punktiem – vēsturiskā, kulturālā, valodas, psiholoģijas, literatūrzinātnes (daiļliteratūras tulkošana).
- Iemācīties atklāt burtiskus un patvaļu, koriģēt pārāk burtiskus un pārāk brīvus tulkojumus.
- Iemācīties atklāt transformācijas un skaidrot tās, motivēt valodu sistēmu, normu, lietošanas atšķirības, atklāt, klasificēt un novērst kļūdas.
- Iemācīties izstrādāt optimālu tulkojuma variantu.
- Iemācīties noteikt saskarsmes jomu (rakstisku, mutisku), funkcionālais stils, sūtītāja-saņēmēja attiecības (oficiālas, neitrālas vai tuvas utt.).
- Iemācīties atšķirt konkrētas valodas pazīmes – pazeminātā leksika, vienkāršā sintakse, atkārtojumi, eliptiskās konstrukcijas, nepabeigtās frāzes, sarunvalodas stils utt.
- Iemācīties sadalīt sinonīmus attiecīgās grupās.

Rediģēšanas tehnika tulkošanas praksē

Kursa pamatideja: Dažādu rediģēšanas tehniku apguve dod iespēju izvēlēties oriģināla īpatnībām un tulkošanas tipam atbilstošu rediģēšanas paņēmieni.

Kursa saturs: Kursa teorētisko pamatu veido runas kvalitātes normu koncepcija (runas pareizība, skaidrība, precizitāte, tīrība, bagātība u.c.), kas ļauj parādīt runai izvirzīto prasību sistēmu pārskatāmi un saprotami. Kursa laikā maģistranti mācās orientēties uz tulkojamo tekstu, vērtēt to gan no sava, gan lasītāja redzes viedokļa. Iepazīstoties ar jaunām rediģēšanas tehnikām, maģistranti apgūst domāšanas likumus un liegumus, kuri nosaka domas virzību. Šo paņēmieni zināšanas nepieciešamas, lai saskatītu un spētu novērst stila negludumus un kļūdas. Darbam tiek izmantots oriģināls un interesants valodas materiāls, piedāvāti dažādi uzdevumi, kas orientēti uz valodas izjūtas un stila nianšu uztveres spējas attīstīšanu.

3. Modulis „Starpkultūru komunikācija”

Komunikativistikas pamati

Kursa pamatideja: Tulka/tulkotāja profesionālā darbība balstās uz komunikāciju ar dažādām personām, organizācijām, kultūrām. Šajā sakarā ir svarīgi izmantot pareizu vai piemērotu komunikācijas tehniku.

Kursa saturs: komunikativistika – zinātne par komunikācijas teoriju un praksi; starpdisciplināra zinātne; komunikativistikas vēsture; komunikativistikas nozares (komunikācijas teorija, starppersonu komunikācija, sociālo grupu komunikācija, starpkultūru komunikācija); saistība ar lingvistiku, sociālajām zinātnēm, psiholoģiju.

Genderlingvistika

Kursa saturs:

2 virzieni: genderlingvistika un lingvistiskā genderoloģija

1. pēta valodas un runāšanas uzvedību ar „genderu” metodēm;
2. pēta „genderus” ar lingvistikas instrumentiem; „genders” kā kultūras un sociālo attiecību produkts; „gendera” loma dažādās kultūrās; teksta izmaiņas atkarībā no „genderu” lomas kultūrā; „genderu” stereotipi; maskulinitāte, feminitāte.

Semiotika

Kursa pamatideja: Lai tulks/tulkotājs spētu starpkultūru saskarsmē adekvāti interpretēt dažādas zīmju sistēmas, viņam nepieciešamas zināšanas par zīmju jēgu, konteksta lietojumu, kā arī prasme analizēt dažādas saziņā izmantotās zīmju sistēmas, noteikt to kultūrmārķējumu.

Kursa saturs: Semantikas, semiotikas jēdziens, zīme dažādās sistēmās, tās konvencionālais raksturs, filozofiskais, lingvistiskais, kulturoloģiskais, psiholoģiskais, pragmatiskais aspekts; zīmes veidi; kinestētiskās zīmes, to kultūrmārķējums; zīme starpkultūru saskarsmē un tās nacionālā specifika; valodas zīme, zīmes modelis; saturs un forma; zīme un stereotipi; attiecības starp zīmēm, zīmēm un apzīmētajiem objektiem; zīmju interpretācijas problemātika.

Lingvokulturoloģija

Kursa pamatideja: Lingvokulturoloģijas jautājumu zināšanas un prasme tās izmantot praksē ir tulka/tulkotāja profesionālās kompetences būtiska sastāvdaļa.

Kursa saturs: lingvokulturoloģijas jēdziens, izpētes objekts, priekšmets, pamatjēdzieni; saikne ar citām zinātnes nozarēm; valoda lingvokulturoloģiskā aspektā; etaloni, stereotipi, simboli; runas uzvedības nacionāli kulturālā specifika. Jaunākie pētījumi lingvokulturoloģijas jomā.

Diskurss un kulturālās pašizpaušmes formēšana. Kultūras fenomeni un diskursīvā analīze. Kultūra un valoda. Valoda kā kultūras simbols.

Reklāmas teksta semantika un pragmatika: starpkultūru aspekts

Kursa pamatideja: Tulka/tulkotāja darbs ir tieši saistīts ar sabiedrību un ar darbību sabiedrībā, tāpēc arī tulkiem/tulkotājiem ir svarīgi prast pielietot PR principus.

Kursa saturs:

PR būtība. PR mūsu ikdienā. PR definīcijas. Saistība ar reklāmu, mārketingu, tirdzniecību. PR principi un funkcijas. Prasības personībai. PR attīstības vēsture. PR globalizācija. PR starpkultūru nozīme.

Psiholingvistikas pamati

Kursa pamatideja: Lai nodrošinātu dzimtās valodas un svešvalodas apguves likumību dziļāku izpratni, nepieciešams pārzināt vispārīgos runas darbības mehānismus.

Kursa saturs: Kursa teorētiskās koncepcijas pamatā ir uzskats, ka psihiskie procesi un runas darbība ir cieši saistīti.

Kursā tiks skatītas ar valodas un apziņas, domāšanas un runas mijiedarbību saistītas problēmas. Galvenā uzmanība veltīta runas radīšanas, uztveres un izpratnes procesiem. Liela vērība veltīta jautājumiem, kas skar runas un intelekta saikni, zīmju uztveres, izpratnes un izmantošanas prasmes nozīmi runas attīstībā, svešvalodas apguves un tajā radītā teksta uztveres problēmas, kā arī valodas sociolingvistiskos aspektus.

4. Modulis „Tulka darbības psiholoģiskie aspekti”

Tulka personības individuāli psiholoģiskais aspekts

Kursa pamatideja: Valoda ir personības attīstīšanas līdzeklis, gan pašā valodas apguves procesā, gan arī ar valodu saistītā profesionālajā darbībā. Vienlaicīgi valodas efektīva apguve liek ņemt vērā individuālp psiholoģiskās īpatnības.

Kursa saturs: Kursa teorētiskajā daļā maģistrantiem tiek sniegts priekšstats par individuālp psiholoģiskajām īpatnībām. Tās sniedz izpratni ne tikai par psihisko procesu norises īpatnībām (uztvere, atmiņa, ar valodu saistīta domāšana, emocijas), bet arī par psihiskajiem stāvokļiem un personības iezīmēm (motivācija, vērtību orientācija, piesaistes līmenis, spējas, stila īpatnības komunikācijas procesā, gribas procesu regulēšana). Bez tam tiek iekļauti arī šādi jēdzieni: kultūras priekšnosacījumi valodas spēju attīstībā un “valodas personības” jēdziens.

Starpkultūru komunikācijas psiholoģija

Kursa pamatideja: Globalizācijas laikmetā tulka/tulkotāja darbībā īpaša nozīme ir starpkultūru komunikācijas prasmei, svarīgi ir ne tikai saprast citu kultūru, bet arī pieņemt to. Kurss ir virzīts uz to, lai labāk saprastu sabiedriskus un kulturālus faktorus ar kultūru salīdzināšanas palīdzību. Iepazīties ar

starpkultūru komunikācijas specifiku profesionālās darbības īstenošanai starpkultūru sadarbības optimizācijas ietvaros tulkošanā.

Kursa saturs: Mūsdienās cilvēki un grupas tiek pakļauti tik straujām pārmaiņām, ka kultūru daudzveidība, mijiedarbība un savstarpējā iespiešanās rada jaunus sadarbības un savstarpējas iedarbības jēdzienus. Kurss ir orientēts uz šādos apstākļos notiekošo procesu noteikšanu, dibinot sakaru starp psihisko un sabiedrisko, starp indivīdu un grupu; tas ir virzīts uz to, lai labāk saprastu sabiedriskus un kulturālus noteicošos faktorus caur kultūru salīdzināšanu un ar kultūras konteksta izmaiņām un dažādu kultūru mijiedarbības procesiem sastapušo indivīdu un grupu pētīšanu. Interkultūralitātes sfēra atver plašas perspektīvas teorētiskajiem pētījumiem, skarot “iztēles antropoloģisko struktūru”, “jēgas sistēmu” un “grupas psihiskā aparāta” veidošanās vispārīgas problēmas. Tā dod praktisku rīcībā operatīvus līdzekļus, kas palīdz risināt indivīdu un veselu grupu integrācijas un daudzu kultūru sabiedrības problēmas. Galvenie jēdzieni psiholoģijas un kultūras antropoloģijas, globālo pasaules procesu etnokulturālo un sociālo aspektu, etniskās un kulturālās identitātes sfērā. Kultūras pasaļu daudzveidība: mijiedarbības ar dažādu kultūru pārstāvjiem īpatnības; kultūru tipoloģija: mērīšanas un analīzes parametri; universālie un kulturāli-specifiskie faktori uzvedībā: diferenciālās novērtēšanas principi. Starpkultūru kompetence kā efektīvas starpkultūru sadarbības nosacījums. Starpkultūru sadarbības optimizācijas tehnoloģijas konkrētās profesionālajās situācijās, profilakses pasākumi un starpkultūru konfliktu risināšanas veidi. Starpkultūru projekti tulka, tulkotāja profesionālajā darbībā.

10.2. Studiju kursu ietvaros attīstītās kompetences BA

1. Modulis «Pamata darba valoda A»

Referēšana, anotēšana un rediģēšana tulka un tulkotāja darbā

Funkcionālā stilistika, teksta morfoloģiski-stilistiska analīze, teksta leksiski-stilistiskā analīze

Saliktā teikuma sintakse

Latviešu/krievu valodas attīstības mūsdienu tendences

- *Spēja identificēt A valodas struktūras īpatnības salīdzinājumā ar citām valodām tulkošanai.*
- *Spēja analizēt A valodu pragmatiskos nolūkos: spēja atrast un aprakstīt valodas izmaiņas, tekstu žanrus, reģistrus, A valodas funkcionālos stilus; spēja strādāt ar dažādām ekvivalences sistēmām A valodā.*
- *Spēja saprast un aprakstīt dažādus tekstu tipus makro un mikrostruktūru līmenī; spēja rediģēt dažādu stilu un žanru tekstus.*
- *Spēja analizēt dažādus tekstu tipus, lai atklātu katra teksta specifiskas īpatnības, kā arī to vēstījumu polisēmiju; spēja atrast tajos ietvertu informāciju lai noteiktu tematiskos aspektus; spēja veidot dažādu žanru un reģistru tekstus (atbilstoši katra kursa specifikai).*

2. Modulis «B un C valodas»

Funkcionālā stilistika

Funkcionālā gramatika

Praktiskā gramatika tulkošanā

Teksta morfoloģiski-stilistiska un leksiski-stilistiskā analīze

Biznesa kurss

Terminoloģija (jurisprudence, psiholoģija, bizness, ekonomika, politika, kultūra).

- *Spēja saprast un aprakstīt vēstījuma B valodā gramatiskās, semantiskās un stilistiskās struktūras; spēja sniegt komentāru tekstam B valodā (atbilstoši katram studētajam kursam).*
- *Spēja saprast un aprakstīt vēstījuma C valodā gramatiskās, semantiskās un stilistiskās struktūras; spēja sniegt komentāru tekstam A/C valodā (atbilstoši katram studētajam kursam).*
- *Spēja analizēt dažādus tekstu tipus, lai atklātu katra teksta specifiskas īpatnības, kā arī to vēstījumu polisēmiju; spēja atrast tajos ietvertu informāciju, lai noteiktu tematiskos aspektus; spēja veidot dažādu žanru un reģistru tekstus (atbilstoši katra kursa specifikai).*
- *Spēja saprast teksta saturu B valodā situatīvajā kontekstā un prast to atveidot ar A valodas līdzekļiem.*

- Spēja saprast dažādu reģistru un žanru tekstu saturu B valodā, prast analizēt un veidot tekstus dažādos valodas līmeņos, reģistros un žanros B valodā; spēja atrast informāciju, lai atveidotu dokumentu B valodā, ņemot vērā kultūras aspektu.

3. Modulis „Informatīvās un komunikatīvās tehnoloģijas, dokumentu meklēšana”

Informācijas meklēšanas metodika

Datoru (CAT) un programmatūras (PAT) nodrošinājums tulka, tulkotāja darbā.

- Spēja meklēt specifisku informāciju, apstrādāt to un efektīvi organizēt iegūtos datus;
- Prast optimāli izmantot meklēšanas pamatlīdzekļus un citus līdzekļus, kas ir pieejami Interneta lietotājam;
- Spēja organizēt informāciju datu bāzes formā;
- Spēja strādāt ar norādēm bibliogrāfiskajās datu bāzēs; spēja sastādīt bibliogrāfijas sarakstu;
- Spēja efektīvi un ātri izmantot populāras datorprogrammas tulkošanā, kā arī citus līdzekļus un datu bāzes;
- Spēja izmantot saistītās datnes;
- Spēja saprast informācijas tehnoloģiju attīstības procesu, sekot izmaiņām un inovācijām, prast ātri apgūt jaunas tehnoloģiskas sistēmas.

4. Modulis „Tulkošana I – teorētiskie kursi (TTK)”

Ievads tulka, tulkotāja specialitātē

Vispārējā tulkošanas teorija

Ievads audiovizuālajā tulkošanā

Tulkošanas metodika

Ievads tehniskajā tulkošanā

Ievads sinhronā tulka darbībā

- Spēja apzināti lietot pamatterminus (atbilstoši katram kursam);
- Spēja pārvarēt tulkošanas tipiskās grūtības, risināt tipiskus un daudzplānu tulkošanas uzdevumus izmantojot teorētisko bāzi (atbilstoši kursa programmai);
- Spēja lietot darba algoritmu ar dažāda veida vārdnīcām, tajā skaitā elektroniskām;
- Spēja meklēt informāciju;
- Spēja strādāt ar terminiem (tulkošanas joma), papildināt to krājumu programmas TRADOS un citu datorprogrammu, kas tiek izmantotas tulkošanas praksē, ietvaros.

5. Modulis „Rakstveida tulkošanas prakse (RTP)”

Tulkošanas veidi: vienpusīgais, divpusīgais, pilnais, izlases, referatīvais

Zinātniski-populāro, oficiāli-lietišķo, zinātniski-tehnisko un zinātnisko, zinātniski-publicistikas, daiļliteratūras-publicistikas, daiļliteratūras tekstu, ES dokumentācijas rakstveida tulkošana.

- Spēja saprast avotteksta saturu un atveidot to A valodā izmantojot attiecīgus paņēmienus un metodes.
- Spēja noteikt tulkošanas stratēģiju un pārvaldīt tulkošanas tehnikas un paņēmienus atkarībā no teksta un konteksta;
- Spēja pierādīt savas izvēles pareizību un zināt metavalodu tās aprakstīšanai;
- Spēja atklāt tulkošanas problēmas;
- Spēja organizēt savu darba laiku un izlaist noteiktu produkta apjomu noteiktā termiņā atbilstoši programmas prasībām šajā posmā;
- Spēja izmantot vārdnīcas un papildliteratūru;
- Spēja pielietot jaunās tehnoloģijas mācību darbībā;
- Spēja pielietot apgūtās tulkošanas transformācijas un noteikt to izmantošanas optimālo mēru;
- Spēja analizēt tulkošanas rezultātus, veikt korekcijas, skaidrot kāpēc;
- Spēja identificēt terminus un meklēt tiem terminoloģiskos ekvivalentus;
- Spēja nodrošināt teksta adekvātu grafisko noformējumu un noformēt tulkoto tekstu atbilstoši pasūtītāja prasībām.

6. Modulis „Mutvārdu tulkošanas prakse (MTP)”

Mutvārdu tulkošana

- Spēja vienlaicīgi klausīties un runāt;
- Spēja identificēt mutiskās runas žanru specifiku;
- Spēja palielināt izplatītās leksikas ekvivalentu aktīvu krājumu – lingvoetniskie ekvivalenti, frazeoloģismi un tēlainās klišejas, tematiskās grupas, sintaksiskā izvēršana, runas kompresija, transformācijas kompleksa veidi;
- Spēja pielietot sintaksiskās izvēršanas un runas kompresijas metodes;
- Spēja pielietot praksē galvenos transformācijas kompleksa veidus – aprakstošā tulkošana, antonīmiskā tulkošana;
- Spēja veikt dažāda veida tulkojumus (atkarībā no kursa programmas).

7. Modulis „Starpkultūru komunikācija (SKK)”

Starpkultūru komunikācija un tulkošana
Studēto valodu valstu ģeogrāfija
Studēto valodu valstu vēsture un kultūra
Studēto valodu valstu politika
Lingvokulturoloģija
Frazeoloģija starpkultūru aspektā

- Spēja identificēt un saprast komunikācijas pamatveidus;
- Spēja atšķirt un analizēt kultūru ietekmi multilingvālajā aspektā;
- Spēja noteikt un dekodēt saikni starp valodu un kultūru dažādos tekstos;
- Spēja apzināties kultūras lomu tulka, tulkotāja darbā, kā arī viņa paša lomu starpkultūru kontakta nodibināšanā (atbilstoši kursu programmai);
- Spēja veikt kultūras parādību diskursīvo analīzi;
- Spēja pielietot praksē teorētisko kursu ietvaros apgūtās zināšanas, kas ir nepieciešamas saskarsmei svešvalodā ar citas kultūras pārstāvjiem, un arī tulkošanas praksē;
- Spēja ievērot kulturoloģiskās normas praktiskajā tulkošanā ar valodas manipulāciju palīdzību;
- Spēja nodibināt efektīvus kontaktus ar visām ieinteresētajām personām.

8. Modulis „Pētnieciskais darbs (PD)”

Pētnieciskā darba metodoloģija

- Spēja veikt pētnieciskos meklējumus, izanalizēt atlasīto materiālu, izvirzīt hipotēzi, noteikt pētījuma mērķus un uzdevumus, veikt analīzi, noformulēt secinājumus un noformēt pētījumu atbilstoši kursa darba un diplomdarba prasībām un aizstāvēt to.

MA

Multilingvālā rakstveida tulkošana - 4 darba valodas: angļu↔vācu↔franču↔latviešu↔krievu↔spāņu dažādās kombinācijās

- Spēja saprast tekstu, klienta pasūtījuma specifiku dažādiem izmantošanas veidiem;
- Spēja veidot adekvātus tulkojumus ar tulkojuma valodas precīziem līdzekļiem;
- Spēja ievērot ierobežojumus, kas ir saistīti ar tulkotāja profesiju;
- Prast orientēties tulkošanas biroju normās un standartos;
- Spēja pārbaudīt savu un citu personu tulkojumu;
- Spēja novērtēt sava tulkojuma kvalitāti un uzņemties par to atbildību.

Argumentētā multilingvālā rakstveida tulkošana

Multilingvālā rakstveida tulkošana - 4 darba valodas: angļu↔vācu↔franču↔latviešu↔krievu↔spāņu dažādās kombinācijās

- *Prasme ievērot profesionālās tulkošanas specifiskās prasības;*
- *Spēja noteikt hierarhiskās prioritātes attiecībā uz tekstu;*
- *Spēja kritiski vērtēt savu tulkojumu vai citas personas publicēto tulkojumu;*
- *Prast risināt problēmas, kas ir saistītas ar avoteksta trūkumiem;*
- *Spēja attīstīt dokumentu un terminu meklēšanas stratēģijas (ieskaitot konsultācijas ar speciālistiem un ekspertiem);*
- *Spēja argumentēt savu teksta saprašanas veidu izmantojot noteiktu metavalodu.*

Multilingvālā mutvārdu tulkošana - 3 darba valodas: angļu↔vācu↔franču↔latviešu↔krievu↔spāņu dažādās kombinācijās

- Spēja profesionāli tulkot visos darba posmos un vadīt projektu: kontekstuālā, tematiskā un terminoloģiska meklēšana, jauno tehnoloģiju izmantošana (CAT), starpkultūras komunikācijas specifiskas ievērošana, tulkošana, kvalitātes kontrole un darba pabeigšana.

Jaunākās tehnoloģijas tulkošanā + Terminoloģija (CAT un PAT)

- *Spēja izmantot jaunākās tehnoloģijas – leksikoloģiskos un terminoloģiskos līdzekļus datu bāzēs.*
- *Spēja izvēlēties līdzekļus un izmantot tos tulkošanas procesā;*
- *Spēja strādāt ar datorsistēmām un elektroniskajām tulkošanas programmām (TRADOS un citas, elektroniskais redaktors).*

Mūsdienu tulkošanas teorijas

- *Zināt tulkošanas procesa kultūru un konceptu sistēmu, loģiskās domāšanas veidus, materiāla prezentācijas formas, teorētisko metavalodu;*
- *Apzināties saikni starp tulkošanas teoriju un praksi;*
- *Spēja izmantot metavalodu stāstot par savu profesionālo darbību, stratēģisko rīcību, lēmumiem.*

Vispārējā tulkošanas metodika

- *Spēja prātīgi izmantot TM galvenos terminus.*
- *Spēja noformēt tulkojuma tekstu atbilstoši klienta prasībām.*
- *Gatavība turpmāk pārvarēt tulkošanas tipiskās grūtības, risināt tipiskus un dažāda veida tulkošanas uzdevumus.*
- *Spēja izmantot darba ar dažāda veida vārdnīcām, tai skaitā arī elektroniskajām algoritmu.*
- *Spēja veikt informatīvo meklēšanu.*
- *Spēja strādāt ar terminiem (tulkošanas joma), papildināt tos TRADOS programmas ietvaros.*
- *Spēja apvienot teoriju un praksi.*
- *Spēja apzināti veikt tulkošanas operācijas balstoties uz teorētiskajiem atzinumiem, metodiskajiem principiem, kas tika apgūti kursa ietvaros.*

Darba valodu funkcionālā stilistika

Rediģēšana tulkošanas praksē

- *Spēja profesionālajā līmenī analizēt dažādu žanru, stilu un tipu tekstus, atklāt katra rakstiskā un mutiskā teksta specifiskās īpatnības, rediģēt.*
- *Sekot darba valodas attīstības tendencēm un pielietot praksē jaunas prasības.*

Pētnieciskā darba epistemoloģija un metodoloģija (PD)

- Spēja apzināties metodoloģijas svarīgumu pētījumos par tulkošanu.
- Spēja spriest un analizēt.
- Pārvaldīt zinātniskās pētīšanas pamatlīdzekļus un tehnikas tulkošanas un starpkultūru komunikācijas jomā.

Terminoloģija

- Būt pamatiem, kas ir nepieciešami terminoloģijas pētīšanai un apstrādei.
- Būt zināšanām terminoloģijas jomā.
- Spēja meklēt nepieciešamo informāciju dokumenta dažādu terminoloģisko aspektu pētīšanai (prasme iegūt un pielietot terminoloģisko informāciju).

Starpkultūru komunikācijas psiholoģija

- Spēja efektīvi izmantot starpkultūru mijiedarbības konkrētās profesionālajās situācijās tehnoloģijas ar profilakses pasākumiem un starpkultūru konfliktu risināšanas veidiem.
- Spēja piedalīties starpkultūru projektos profesionālās darbības ietvaros.

Kopīgās prasmes (MA programma)

- iegūt nepieciešamo profesionālo informāciju
- izprast savstarpēji saistīto darba procesa daļu izpildes secību un to racionālu organizāciju
- lietot nozares terminoloģiju, tehniskos standartus
- lietot ar nozari saistītos normatīvos aktus, ievērot nozares profesionālo ētiku

Vispārējās prasmes

- spēja pozitīvi un lietišķi sazināties ar cilvēkiem
- pārzināt un prast izmantot elektroniskos informācijas līdzekļus (e-pasts, datu bāzes terminoloģijā u.c.)
- orientēties aktuālajos notikumos savā valstī un pasaulē
- orientēties un prast papildināt zināšanas ekonomiskajos, politiskajos un kultūras procesos
- izkopt, trenēt atmiņu
- prast kritiski vērtēt, analizēt, sintezēt
- piemēroties apstākļiem un stresa izturība
- skaidri, saprotami izteikties un formulēt savas domas

Specifiskās prasmes

- teicamas dzimtās un apgūtās svešvalodas zināšanas
- novērtēt savu profesionālo iemaņu un prasmju atbilstību profesijas standartam un starptautiskā darba tirgus prasībām
- analizēt, vērtēt un izmantot savas nozares pētījumus un jaunās tehnoloģijas
- labi nostādīta balss
- piezīmju tehnikas pārzināšana
- izmantot sinhronās tulkošanas tehniku
- izmantot zināšanas tulkošanas teorijā un tehnikā

11. Secinājumi un perspektīvais plāns 2012./2013.ak.g.

11.1. Secinājumi

Realizēti šādi uzdevumi 2011./2012.ak.g.

1. Ir paplašināti un nodibināti ciešāki kontakti ar darba devējiem organizācijās, kurās absolventi īsteno stažēšanās.
2. Ir saskaņota ar likumdošanu lietišķās dokumentācijas noformēšana.

3. Ir atjaunotas saskaņā ar Latvijas profesionālā standarta prasībām abas profesionālās studiju programmas (BA un MA), ir izstrādāta moduļu sistēma BA programmai, programmās ir sniegts vispārējo un specifisko izveidoto kompetenču pilns apraksts katrā studiju kursā, ir plaši atspoguļoti uzdevumu studentu patstāvīgajam darbam, ir doti studiju kursi plaši apraksti.
4. ERASMUS programmas ietvaros 2012. gada 23. aprīlī tika parakstīts jauns sadarbības līgums ar Svēto Kirila un Mefodija Velikotimovas universitāti (Bulgārija), kas paredz studentu apmaiņu (3) un docētāju apmaiņu (2).
5. Tika aktivizēta vācu valodas apgūšana, studenti to studē kā pirmo un otro svešvalodu.
6. SPPA Tulku fakultātes docētāji, kuri pasniedz latviešu un krievu valodu, uzsākuši apgūt vai pilnveidot savas zināšanas angļu valodā (2 docētāji).

11.2. Stiprās puses

1. Studentu apmācībā liela uzmanība tiek veltīta pārejas no personīgā uz personisko veidošanai, kuras rezultāti ir atspoguļoti SPPA organizēto vasaras universitāšu, kuros piedalās ne tikai docētāji, bet arī studenti, publicētajos materiālos.
2. Nozīmīgu vietu mācību procesā aizņem studentu analītisko spēju formēšana (savstarpēja analīze, pašanalīze, savu panākumu un pašizaugsmes pašnovērtēšana) un radošās pieejas veidošana studentu mācību darbos (mācību procesa psiholoģizācija).
3. Interaktīvo nodarbību teorētiskajosursos organizēšana pēc kopējās uzstāšanās students-docētājs-students modeļa.
4. Tradicionāli kopš 2006. gada tiek izdoti studentu mācību-metodisko konferenču materiāli ar tulkošanas darbības stažēšanās laikā problemātisko jautājumu analīzi un risinājumu meklējumiem.
5. Ir dibināta SPPA absolventu asociācija.
6. Visu mācību procesa dalībnieku darba raksturīgs aspekts ir inovatīvi meklējumi didaktikas un studentu personības potenciāla aktivizācija.
7. Darba devēju viedoklis par mūsu absolventu gatavību pildīt profesionālā tulka un tulkotāja funkcijas un par viņu sagatavošanas atbilstību Latvijas profesijas standarta prasībām daudzu gadu laikā joprojām ir pozitīvs (sk. viņu atsauksmes 7. lpp.). Profesionālā programma nodrošina nopietnu bāzes sagatavošanu, jo absolventa profesionālās kompetences ļauj viņam strādāt jebkurā jomā. Galvenais sagatavošanā ir dažādu žanru, tipu un stilu funkcionālo tekstu tulkošanas specifika, tulkošanas metodikas no teksta lasīšanas līdz nodošanai klientam, izpildot visus paredzētos darba posmus, apgūšana, kā arī tulkošanas operāciju apgūšana. Uzsākot tulkošanu jaunā jomā, jaunajam speciālistam atliek apgūt terminoloģiju un tulkošanas priekšmetu atbilstoši studiju laikā apgūtajām metodikām un teksta funkcionālā stila, žanra un tipa specifiskajām īpatnībām.
8. Fakultāte pastāvīgi uztur demokrātisko gaisotni studentu, docētāju un administrācijas attiecībās.
9. Docētāju vienota komanda aktīvi strādā pie profesionālās programmas pilnveidošanas, aprobējot inovatīvas idejas studiju procesa organizēšanā. Visi docētāji vienmēr ir gatavi palīdzēt studentiem apgūt mācību materiālu.
10. Arī studenti aktīvi izsaka radošus ierosinājumus par jaunu brīvās izvēles kursu ieviešanu.

11.3. Vājās puses

1. Nepietiekoši aktīvi ievieš dažus jauno tehnoloģiju veidus (piemēram, Moodle).
2. Neskatoties uz labu iepriekšējo sagatavošanu (darba metodiku) sinhronajai tulkošanai, ir problēmas ar kabīnēm.
3. Nepietiekošs skaits abonēto periodisko izdevumu.
4. Fakultātes docētāji nav piedalījušies akadēmiskā personāla apmaiņas programmā ERASMUS.

5. Neizdodas organizēt studentu apmaiņu ar citām Latvijas augstskolām un universitātēm (pašu studentu nevelēšanās dēļ).

11.4. Perspektīvais plāns 2012./2013.ak.g.

1. Nodrošināt studentiem plašākas iespējas lietot bibliotēku elektroniskos fondus (noslēgt papildu līgumus ar bibliotēkām).
2. Izveidot pilnīgāku absolventu datu bāzi (darba vietas) un sekot viņu iekārtošanai darbā.
3. Rast iespēju īstenot mācību darbību kabīnēs (sinhronā tulkošana).
4. Plašāk izmantot MOODLE programmas iespējas, lai nodrošinātu pastāvīgu atgriezenisko saikni.
5. Organizēt studentu apmaiņu ar citām Latvijas augstskolām un universitātēm.

PIELIKUMI

Programmu (BA un MA) atjaunotie varianti

Apstiprināts SPPA Senāta sēdē 2012.g. 27. jūnijā,
protokols Nr. 69

Senāta priekšsēdētāja I. Krūmiņa _____

Pielikums Nr. 1

Starptautiskā praktiskās psiholoģijas augstskola – Tulku fakultāte
Profesionālā augstākās izglītības studiju programma „Tulks, tulkotājs”
(sākot ar 2012./2013.ak.g.).

Darba valodas:

Angļu-vācu/franču/spāņu-latviešu-krievu

PDV – pamata darba valoda A (latviešu/krievu)

BCV – B valoda (pirmā svešvaloda): **angļu-vācu/franču/spāņu-latviešu-krievu**; un C valoda (otrā svešvaloda): **vācu/franču/spāņu/itāliešu/latviešu/krievu**.

№	Studiju kursi	Modulis	Semestris	Kredītpunkti	Kontroles veids
1.	2.	3.	4.	5.	6.
	1. Vispārīzglītojošie: 1.1. Obligātie kursi (18 kp.) 1.2. Izvēles kursi (2 kp.)			20 kp.	
1.	Ievads latviešu/krievu valodas funkcionālajā stilistikā	PDV	1	2	dif. ieskaite
2.	Ievads angļu valodas funkcionālajā stilistikā (B).	BCV	1	2	dif. ieskaite
3.	Otrā svešvaloda (vācu-franču-krievu-spāņu)	BCV	2-7	8	dif. ieskaite/eksāmens
4.	Rediģēšanas pamati (A valoda)	PDV	1	2	dif. ieskaite
5.	Valstzinības (Lielbritānija, ASV, studēto svešvalodu valstis: ģeogrāfija, vēsture, politika, kultūra)	SKK	3-4	4	ieskaite
6.	Lietvedības pamati	IK	6	2	dif. ieskaite
7.	Ievads romiešu kultūrā un latīņu valoda	IK	1	2	ieskaite
8.	Filozofija	IK	1	2	dif. ieskaite
9.	Mūsdienu latviešu literatūra	IK	7	2	dif. ieskaite
10.	Saskarsmes psiholoģija	IK	3	2	dif. ieskaite
11.	Latviešu/krievu valodas attīstības mūsdienu tendences	IK	6	2	dif. ieskaite
	2. Nozares teorētiskie pamatkursi un informācijas tehnoloģiju kursi: 2.1. Obligātie (23 kp.) 2.2. Izvēles kursi (13 kp.)			36 kp.	
1.	Pētnieciskā darba metodoloģija	PD	1	2	dif. ieskaite
2.	Ievads tulka, tulkotāja specialitātē	TT	1	2	dif. ieskaite
3.	Vispārējā tulkošanas teorija	TT	2	2	eksāmens
4.	Tulkošanas metodika	TT	3	3	dif. ieskaite
5.	Ievads audiovizuālajā tulkošanā	TT	2	2	eksāmens
6.	Ievads tehniskajā tulkošanā	TT	3	2	eksāmens
7.	Angļu/vācu/franču-latviešu/krievu frazeoloģija starpkultūru aspektā	IK	4	2	eksāmens

8.	Ievads sinhronajā tulkošanā	TT	6	2	dif. ieskaite
9.	Angļu valodas funkcionālā gramatika	BCV	1	2	eksāmens
10.	Datoru un programmatūras nodrošinājums (CAT un PAT)	IDT	2	2	dif. ieskaite
11.	Starpkultūru komunikācija un tulkošana	SKK	3	2	dif. ieskaite
12.	Lingvokulturoloģija	IK	5	3	dif. ieskaite
13.	Leksikoloģija (A latviešu/krievu valoda)	IK	5	3	dif. ieskaite
14.	Lietišķās saskarsmes psiholoģiskie aspekti	IK	3	2	dif. ieskaite
15.	Teksts kā kultūras parādība	IK	2	3	dif. ieskaite
16.	Ievads mūsdienu tulkošanas teorijās	IK	5	2	eksāmens
17.	Angļu valodas leksikoloģija (B)	IK	2	3	dif. ieskaite
	1. Nozares profesionālās specializācijas kursi: 3.1. Obligātie (60 kp.) 3.2. Izvēles (6 kp.)			66 kp.	
1.	Tulkojuma teksta morfoloģiski-stilistiskā analīze (latviešu/krievu)	PDV	2	2	dif. ieskaite
2.	Referēšana, anotēšana un rediģēšana tulkošanas praksē	PDV	1	2	dif. ieskaite
3.	Tulkojuma teksta rediģēšana (dažādi funkcionāli stili un žanri)	PDV	3-7	5	dif. ieskaite
4.	Angļu valodas (B) praktiskā gramatika tulkošanā	BCV	2-4	4	dif. ieskaite
5.	Rakstveida un mutvārdu komunikācija: teksta leksiski-stilistiskā analīze (B valoda)	BCV	2-6	5	R/m dif.ieskaite/eksāmens
6.	Rakstveida tulkošana B-A-B (detalizētu aprakstu skatīt moduļu tabulā un kursu aprakstos)	RTP	2-7	18	R.dif.ieskaite/eksāmens
7.	Biznesa kurss (angļu valoda B)	SKK	5	2	dif. ieskaite
8.	Saliktā teikuma sintakse (latviešu/krievu)	PDV	3	2	dif. ieskaite
9.	Latviešu/krievu/angļu/franču/vācu terminoloģija (politika, kultūra, jurisprudences, biznesa, ekonomika, psiholoģija)	SKK	4-6	3	dif. ieskaite
10.	Mutvārdu tulkošana (detalizētu aprakstu skatīt moduļu tabulā un kursu aprakstos)	MTP	3-7	17	M. dif. ieskaite/eksāmens
11.	Verbālā un neverbālā komunikācija	IK	1	2	ieskaite
12.	Personvārdi latviešu kultūrā	IK	3	2	ieskaite
13.	Retorika/Runas māksla	IK	1	2	ieskaite
14.	Radošā rakstīšana	IK	4	2	ieskaite
15.	Ekskursiju maršrutu izstrādāšanas praktikums (Rīga, Latvija)	IK	5	2	dif. ieskaite
16.	Mīmika un žesti starpkultūru aspektā	IK	5	2	ieskaite
17.	Poēzijas rakstveida tulkošana	IK	6	3	ieskaite
18.	Ievads gida tulka darbā	IK	6	2	ieskaite
19.	Seminārs: Rakstveida tulkošanas prakse (jurisprudences/psiholoģija/ekonomika/bizness)	IK	7	3	dif. ieskaite
20.	Teksta semantika un pragmatika	IK	7	2	dif. ieskaite
21.	Detektīvromānu tulkošana	IK	7	2	ieskaite
	4. Brīvā izvēle			6 kp.	
1.	Uzņēmējdarbības pamati	IK	3	1	ieskaite
	5. Prakses			26 kp	
1.	Mācību prakse:				
	1.1. Informācijas meklēšanas prakse (IKT)	1	2	2	ieskaite

	1.2. Darbs ar biroja tehniku (daturs, internets, TV-video, diktofons, magnetofons, utt.)	1		1	ieskaite
	1.3. Komunikatīvā (organizatoriskā prakse)	2,5	8	1	ieskaite
	1.4. Metodiskā prakse	4	14	2	ieskaite
	1.5. Pētnieciskā darba praktikums	2,4,6	84	6	dif. ieskaite
2.	Profesionālā prakse:				
	2.1. Īslaicīgā stažēšanās – projekta tulkojums	2-7	26	4	dif. ieskaite
	2.2. Ilglaicīgā stažēšanās (4 mēneši)	8 (9)	14	10	dif. ieskaite
	6. Kvalifikācijas darbs			12 kp.	
1.	Kvalifikācijas darbs:				
	1.1. Diplomdarba sagatavošana un aizstāvēšana	7-8 (8-9)	28	10	aizstāvēšana
	1.2. Kvalifikācijas tulkojums un eksāmeni (rakstveida un mutvārdu)	8 (9)		2	R/m eksāmens

³ **Moduļu saīsinātie nosaukumi**

PDV – pamata darba valoda (latviešu/krievu)
 BCV – B un C valodas (pirmā un otrā svešvaloda)
 TTK – tulkošanas teorētiskie kursi
 RTP – rakstveida tulkošanas prakse
 MTP – mutvārdu tulkošanas prakse
 SKK – starpkultūru komunikācija
 IDT – informācijas datortehnoloģijas
 PD – pētnieciskais darbs
 IK – izvēles kursi

Pielikums Nr. 2

SPPA – TULKU FAKULTĀTE - Profesionālā maģistra studiju programma „Tulkošanas metodika un prakse”. (Pilna laika profesionālā maģistra studiju programma)

I. Sagatavošanas mērķi

Stratēģiskie mērķi – sagatavot 5. kvalifikācijas līmeņa profesionālos tulkus un tulkotājus, kas būs konkurētspējīgi kā vietējā darba tirgū, tā arī Eiropas telpā, un kas labi orientējas humanitāru zinātņu pamatjomās, ir spējīgi operatīvi reaģēt mainīgajā un dinamiskajā vidē un apstākļos, un ir motivēti pašattīstīties un paaugstināt savu kvalifikāciju.

Apmācības pedagoģiskie mērķi:

- Nodrošināt darba valodu labas zināšanas
- Ietrenēt sabiedriskās un humanitārās sfēras tekstu tulkošanas metodikas
- Attīstīt pētnieciskās darbības prasmes starpkultūru komunikācijā un tulkošanas teorijā
- Iemācīt izmantot CAT un PAT profesionālajā tulkošanā

II. Maģistra studiju programmas mērķi un uzdevumi

Galvenie mērķi:

- Nodrošināt studentu izvēlēto svešvalodu teicamas zināšanas, izmantojot mūsdienu mācību metodikas dažādību, modernās tehniskas iespējas, kā arī sagatavot speciālistus, kas orientējas mākslas, kultūras, politikas un ekonomikas problēmās, prot ikdienas darbā pielietot lietvedības zināšanās, iepazīstināt maģistrantus ar ētikas normām un tulka, tulkotāja profesionālo kodeksu.

- Sagatavot kvalificētus speciālistus, kuri spētu apkalpot jebkuru organizāciju, iestādi, uzņēmumu un regulāri paplašināt un padziļināt zināšanas attiecīgajās darbības jomās. Šim nolūkam esam paredzējuši

nodrošināt dažādus profesionālās kompetences aspektus (vispārējā kultūrā, darba valodā, dzimtajā valodā, starpkultūru komunikācijā, zinātniskā darba iemaņu apguvē, profesionālajā un personības attīstībā)

- Nodrošināt maģistrantiem tādu sagatavotības līmeni, lai viņiem būtu iespēja turpināt izglīties doktorantūrā gan Latvijas, gan citu valstu augstskolās

Uzdevumi

Vispārējie mācību profesionālie uzdevumi

-šī profesionālā maģistra studiju programma paredz veicināt tulku un tulkotāju mērķtiecīgu, profesionālu izaugsmi, turpina profesionālās studiju programmas tulkošanā un akadēmiskās programmas filoloģijā prasmju apguvi;

-speciālistu sagatavošanas kvalitātes kontroles jomā, pārliecinoties, cik efektīvs ir profesionālo prasmju un iemaņu veidošanas process. Turpināt iesāktu darbu Labo Pakalpojumu Biroja attīstīšanā, nostiprinot studentu tulkošanas prasmes un iemaņas utt.⁴

1. Priekšmetu sadale⁵

A daļa (obligātie kursi)	KP (23)	B daļa (obligātas izvēles kursi)	KP (13)	B daļa (brīvas izvēles kursi)	KP (4)
Multilingvālā tulkošana (rakstveida) 4 darba valodas : angļu ↔ vācu ↔ franču ↔ latviešu ↔ krievu ↔ spāņu dažādās kombinācijās	6	Multilingvālā tulkošana (mutvārdu)	3	Subtitru tulkošana	2
Tulkošanā izmantojamās jaunākās tehnoloģijas + Terminoloģija (CAT un PAT)	2	Starpkultūru komunikācijas psiholoģija	2	Ģenderlingvistika	2
Tulkošanas mūsdienu teorijas un prakse	2	Terminoloģija (joma pēc maģistranta izvēles)	2	Semiotika	2
Vispārīgā tulkošanas metodika (un prakse)	3	Lingvokulturoloģija	2	PR pamati	2
Darba valodas funkcionālā stilistika un tulkošanas prakse	5	Salīdzināmā retorika	2	Reklāmas teksta semantika un pragmatika starpkultūru aspektā	2
		Retorika	2	Radošā potenciāla aktivizēšanas tehnikas	2
Rediģēšanas tehnika tulkošanas prakse	3				
Otra „lielā“ EC valoda (franču/spāņu/vācu)-tulkošanas prakse	2	Psiholingvistikas pamati	2		
		Komunikativistikas pamati	2		
		Tulka personības individuāli	2		

⁴ Sk. vispārējos mācību profesionālos uzdevumus mācību profesionālās programmas pilnā tekstā (VRC).

⁵ Visi kursi ir integrētā veidā.

		psiholoģiskās īpatnības			
Prakse - Kvalifikācijas tulkojums, - Tulkojumu analīze stažēšanās laikā + tēzes un ziņojums metodiskajai konferencī ar prezentāciju Power point	20				
Maģistra darbs	20				
Semināri par maģistra darbu	3				
Maģistra darba izstrāde un aizstāvēšana	17				

2. Studiju kursi, kas nodrošina jaunāko sasniegumu apguvi nozares teorijā un praksē

Kursa nosaukums	Modulis	Semestri un KP						Stundas		Pārbaudes veids		
		I	II	III	IV	Kopā KP	ECT S	Kontak tstunda s	Patstāv. darbs	Dif. iesk./ eks.		
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	
Multilingvālā tulkošana	Praktiskās darbības un zinātniskā pētījuma	2	2	2		6	9	100	140	1	1	
Mūsdienu tulkošanas teorijas	Teorētiskie profilkursi un jaunās tehnoloģijas	2				2	3	40	40		1	
Tulkošanā izmantojamās jaunākās tehnoloģijas			2				2	3	40	40		1
Retorika (obl.izv.kurss)	Tulkošanas funkcionālie diapazoni			2		2	3	40	40		1	
Salīdzināmā retorika (obl.izv.kurss.)					2		2	3	40	40	1	
Psiholingvistikas pamati/ Komunikativisti-kas pamati / PR pamati (oblig.izv.kursi)	Starpkultūru komunikācija				2	2	3	40	40		1	
Ģenderlingvistika/ Semiotika (brīvas izvēles kursi)			2			(2)	3	40	20	1		
Lingvokulturoloģija (oblig.izv.kurss)		1					1	1,5	20	40	1	
Reklāmas teksta semantika un pragmatika starpkultūru aspektā/ (br.izvēl.kurss.)					2		(2)	3	40	40	1	

3. Pētnieciskā darba, jaunrades darba, projektēšanas darba un vadībinību studiju kursi

Kursa nosaukums	Modulis	Semestri un KP						Stundas		Pārbaudes veids	
		I	II	III	IV	Kopā KP	ECTS	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Dif. iesk.	Eks.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Vispārīgā tulkošanas metodika	Tulkošanas metodika	2	1			3	4,5	80	80	1	1
Rediģēšanas tehnika		2				2	3	40	40	1	
Starpkultūru lingvistisko pētījumu metodoloģija (maģ.d.izstrāde)	Praktiskās darbības un zinātniskā pētījuma		2	2						1	
Darba valodu funkcionālā stilistika	Tulkošanas funkcionālie diapazoni	2	2	2		6	9	150	150		1
Terminoloģija plašsaziņas līdzekļu / sabiedrisko attiecību sfērā / ekonomikas / tehniskas / tiesību sfērā / medicīnas sfērā					2	2	3	40	40	1	
Terminoloģija (nozāre pēc maģistranta izvēles - obl.izv.pr.)				2		2	3	40	40	1	

4. Pedagoģijas un psiholoģijas studiju kursi

Kursa nosaukums	Modulis	Semestri un KP						Stundas		Pārbaudes veids	
		I	II	III	IV	Kopā KP	ECTS	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Dif. iesk.	Eks.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Tulka personības individuāli psiholoģiskās īpatnības (br. izv. pr.)	Tulka darbības psiholoģiskie aspekti				(2)	(2)	3	40	40		1
Starpkultūru komunikācijas psiholoģija (obl.izv.pr.)			2			2	3	40	40		1
Radošā potenciāla aktivizēšanas tehnikas (br. izv. pr.)					(2)		(2)	3	40	40	1

5. Pārraudzības prakse

Pārraudzības prakses veids	Semestri un KP						Stundas		Pārbaudes veids (dif. iesk.)
	I	II	III	IV	Kopā KP	ECTS	Kontaktstundas	Patstāv. darbs	
<i>1</i>	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4. valoda: rakstveida tulkojums	1	1	1		3	4,5	60	60	1
Multilingvālais rakstveida tulkojums		6			6	9	100	140	1
Multilingvālais mutiskais tulkojums			6		6	9	120	120	1

6. Maģistra darbs

	Semestri un KP						Pārbaudes veids
	I	II	III	IV	Kopā KP	ECTS	
Maģistra darba izstrāde 1. pakāpe Seminārs	1	2	2		5	8,5	Profesionālās kvalifikācijas darbs un aizstāvēšana
Maģistra darba izstrāde 2. pakāpe				15	15	22,5	Aizstāvēšana

Izmaiņas maģistra programmā

- Obligāto kursu daļā „Multilingvālā rakstveida tulkošana” tagad ir 4 darba valodas dažādās kombinācijās, ieskaitot papildus franču/vācu valodu (pēc ekspertu ieteikuma) un ir palielināts kredītpunktu skaits no 5 kp. līdz 6 kp., un arī kursā „Vispārīgā tulkošanas metodika” – no 2 kp. līdz 3 kp.
- A bloks: ir palielināts kredītpunktu skaits kursā „Tulkojuma teksta rediģēšana” (3 kp.) un arī franču/spāņu/vācu valodā (2 kp.)
- B blokā „Obligātie kursi pēc izvēles” multilingvālā mutvārdu tulkošana: kredītpunktu skaits ir palielināts no 2 līdz 3
- „Retorikas” kurss ir pārņemts no A bloka uz B bloku (obligātie kursi pēc izvēles)
- Pēc maģistrantu ierosinājuma ir ieviesti jauni kursi „Radošā potenciāla aktivizēšanas tehnikas” (2 kp.) un „Subtitru tulkošana” (2 kp.) C blokā (brīvās izvēles kursi)
- No programmas ir izslēgts kurss „Etnopsiholoģija” (B bloks - obligātie kursi pēc izvēles).

Pielikums 3

Studiju kvalitātes monitorings

1. Zināšanu un prasmju kontrole

Mācību procesa organizēšanas kvalitātes monitorings notiek saskaņā ar izstrādātajiem un SPPA Senāta sēdēs apstiprinātajiem normatīvajiem dokumentiem un to grozījumiem (2006.g. 22.maija, 2007.g. 25.aprīļa, 2008.g. 06.februāra sēdēs).

1.1. Darbs semināros

Darbs notiek auditorijā vai ārpus auditorijas rakstiski vai/un mutiski atkarībā no docētāja prasībām, par kurām viņš informē studentus semestra sākumā. Kontroli īsteno docētājs un tad komisijas locekļi. Iegūtā atzīme tiek ņemta vērā nosakot gala atzīmi (pat ja tā ir zemāka par 4 ballēm) un sastāda 30% no tās. Ja eksāmenā students saņem atzīmi, kas ir zemāka par 4 ballēm, viņam ir vēlreiz jānokārto eksāmens.

1.2. Darba veidi

Studentam ir jākārt rakstiskais un/vai mutiskais eksāmens un ieskaite, kā arī jāizpilda virkne darbu, bez kuriem viņš nav pielaists eksāmenam vai ieskaitei.

Tie ir rakstiski darbi (testi, tulkojumi, ieskaitot projekta tulkojumus, mācību darba posmu un to problēmu analīze, treniņuzdevumi utt.), mutvārdu prezentācijas, mutvārdu treniņuzdevumi un vingrinājumi. Darbs var tikt veikts individuāli, pāri ar grupas biedru, grupā. Kontroles veidi un termiņi tiek paziņoti studentam semestra sākumā instrukcijās katrā studiju kursā.

Sākumā visus darbus pārbauda docētājs, bet semestra beigās - komisija. Ja eksāmenā students saņem atzīmi, kas ir zemāka par 4 ballēm, viņam ir vēlreiz jākārt eksāmens. Studentam ir iespēja trīs reizes kārtot eksāmenu vai ieskaiti, lai saņemtu paredzētos kredītpunktus.

1.3. Pētnieciskais darbs

3 kursa darbi (aizstāvēšana katra akadēmiskā gada otrā semestra beigās no 1. līdz 3. kursam) un bakalaura darbs (4. kursā – aizstāvēšana maija beigās vai jūnija sākumā)

Pētnieciskais darbs sastāv no vairākiem posmiem, kas ir stingri jāievēro. Par to izpildīšanu students atskaitās docētājam un grupai „Pētnieciskā darba praktikums” nodarbību laikā. Ja pirmajā semestrī darbs nav apstiprināts uz 01. decembri, students netiek pielaists kursa darba/diplomdarba aizstāvēšanai paredzētajā datumā. Darba aizstāvēšana tiek pārcelta uz „Mazo sesiju” (no 01. septembra līdz 14. septembrim). Aizstāvēšanai pielaiž docētājs, aizstāvēšana notiek komisijas klātbūtnē. Atzīme nesastāv no iepriekšējo posmu atzīmēm. Ja aizstāvēšanas atzīme ir zemāka par 4 ballēm, darbs ir jāpārstrādā un jāaizstāv atbilstoši SPPA Senāta pieņemtajiem noteikumiem, ar kuriem students tiek iepazīstināts akadēmiskā gada sākumā. Students var 3 reizes aizstāvēt savu darbu, lai iegūtu tam paredzētos kredītpunktus.

2. Papildu līdzekļu izmantošana eksāmenos

BA programmas studentiem ir tiesības izmantot vienas valodas vārdnīcas visu eksāmenu tulkošanas metodikā, teorijā un praksē laikā.

Eksāmeni rakstveida tulkošanā notiek datorzālē, studentiem ir atļauts izmantot visus resursus ierobežota laika posma ietvaros (atkarībā no studiju kursa).

3. Ārpus SPPA iegūto kredītpunktu ieskaitīšana

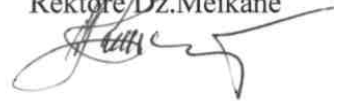
Kredīti, ko students/maģistrants ir ieguvis ERASMUS programmas ietvaros, tiek ieskaitīti atbilstoši profesionālajai programmai. Pirms studijām citā augstskolā vai valstī students sastāda individuālu studiju plānu, ko apstiprina SPPA Tulku fakultātes administrācija un partneraugstskola.

Students/maģistrants var apmeklēt kursus ārpus SPPA, ja tie ir saistīti ar iegūstamo profesiju, iesniegt saņemto sertifikātu un iegūt SPPA kredītpunktus brīvās izvēlesursos.

Ja students/maģistrants iesniedz dokumentus, kas apliecina kredītpunktu iegūšanu citā augstskolā, kurā viņš studēja pirms iestāšanās Tulku fakultātē, viņš var tikt atbrīvots no eksāmena vai ieskaites kursā, iegūstot paredzētos kredītpunktus.

Pielikums Nr. 4

Docētāju saraksti

SPPA Tulku fakultātes akadēmiskā personāla saraksts
2011./2012. ak.g.
1.semestris

1. Ludmila Baranova, lektore, Mg. philol.
2. Diāna Spīre, lektore, Mg. philol.
3. Valentina Ivbule, docente, Dr. Paed.
4. Jūlija Rastorgujeva, lektore, Mg. tulk. tehn.
5. Jānis Mihailovs, docents, Dr. psych.
6. Larisa Koroļčuka, lektore, Mg. tulk. tehn.
7. Kristine Užule, lektore, Dr. psych.
8. Ināra Krūmiņa, docente, Dr. psych.
9. Anna Mutore, docente, Dr. philol.
10. Svetlana Mihailova, docente, Mg. philol.
11. Ivans Vedins, docents, Dr.phil.
12. Karmena Beķere, lektore, Mg. philol.

Kopā: 12 docētāji

Doktori: 6 (50%)

Maģistri: 5 (50%)

2.semestris

1. Ludmila Baranova, lektore, Mg. philol.
2. Diāna Spīre, lektore, Mg. philol.
3. Valentina Ivbule, docente, Dr. Paed.
4. Jānis Mihailovs, docents, Dr. psych.
5. Larisa Koroļčuka, lektore, Mg. tulk. tehn.
6. Kristine Užule, lektore, Dr. psych.
7. Ināra Krūmiņa, docente, Dr. psych.
8. Anna Mutore, docente, Dr. philol.
9. Karmena Beķere, lektore, Mg. philol.
10. Jānis Plaudis, Mg. philol
11. Ivans Vedins, docents, Dr.phil.
12. Svetlana Mihailova, docente, Mg. philol.

Kopā: 12 docētāji

Doktori: 6 (50%)

Maģistri: 6 (50%)

Apstiprinu
Rektore Dz.Meikāne

**SPPA Tulku fakultātes akadēmiskā personāla saraksts
2011./2012. ak.g.
MA**

1. Anna Mutore, docente, Dr. philol.
2. Kristīne Užule, lektore, Dr. psych.
3. Jānis Mihailovs, docents, Dr. psych.
4. Valentina Ivbule, Dr. Paed.
5. Svetlana Mihailova, Mg. philol.
6. Diāna Spīre, Mg. philol.

Kopā: 6 docētāji

Doktori: 4 (66,7%)

Maģistri: 2 (33,3 4%)

***NB !
Sīkāk apskatīt programmas var Tulku fakultātes mācību daļā.***

SATURS

1. Profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „*Tulks, tulkotājs*” un „*Tulkošanas metodika un prakse*” pašnovērtējums

2. Pielikumi

Pielikums Nr. 1

Atjaunota profesionālās augstākās izglītības programma „*Tulks, tulkotājs*”

Pielikums Nr. 2

Atjaunota profesionālā maģistra programma „*Tulkošanas metodika un prakse*”

Pielikums Nr. 3

Studiju kvalitātes monitorings

Pielikums Nr. 4

Docētāju saraksti